

Wezîrê Çandê yê
Hikûmeta Kurd a Federal
Şêrko Bêkes:

**Du tiştên
ne xweş çêbûn**

Rûpel 3

Têkoşîna Neteweyî ya Kurd polîtîkaya cîhanê diguherîne

Welatên Rojava û Amerîka, politikayên xwe yê-der barê Kurdistanê de li gor mercên nû diguherînin. Hevdiñinên wan ên bi PKK'ê re, nişana demeke nû ye. Di vê dema nû de, PKK wek nûnerê têkoşîna rizgariya Kurd tê qebûl kirin. Ên ku heta doh ji PKK'ê re digotin terorîst îro pê re rûdinên û diñinên wê digirin.

Li Rojhilata Navîn têkoşîna gelê Kurd û pirsgerêka Kurdî, di rojeva welatên împeryalist de, di xala yekemîn de ye. Hevdiñinên Filistin û Îsraîl didomin. Li gor ku kiş bûye dê bi otonomiya Gazze û Erîxeyê encam bê girtin. Bi vê encamê re, dê welatên Rojava û Amerîkayê bi pirsê Kurdî re bêhtir dakevin. Ev jî bi nasîna hêza Kurd dibe.

Rûpel 8

Gelê Kurd ê ku ta berî deh salan hemû mafên wî yê mirovî û neteweyî ji dest stendî û ji şexsiyeta xwe dûrketî, bi têkoşîna gerîla hêdî hêdî bi serxwe ve hat.

Wezîrê Çandê yê Hikûmeta Kurd a Federal Şêrko Bêkes:

'Du tiştên ne xweş çêbûn'

Wezîrê Çandê yê Hikûmeta Kurd a Federal Şêrko Bêkes û Serokê Kargêriyê ya Enstîtuya Kurdî Şefîk Beyaz di gel hev.

Navenda Nûçeyan—Wezîrê Çandê yê Hikûmeta Kurd a Federal li Kurdistanê Başûr Şêrko Bêkes, di 1'ê îlonê saet li 19.00 êvarê li Navenda Çanda Mezopotamyayê civînekê ji bo çape-menî û weşanxaneyên Kurd çekir. Bêkes, di civîna de ji sê saetî bêhtir li ser rewşa başûrê Kurdistanê agahî da beşdarên.

Bêkes di civîna ya ji bo çape-menî û weşanxaneyên Kurd de got ku di dema hikûmeta wan de du tiştên nexwestine çêbibin qewimîne, yek jê cinayetên "kiryar nediyar" û ya din dadana rojnameya Welat ku li Başûr bi Soranî derdiket.

Şêrko Bêkes li ser rewşa aborî, çandî, ticaret, leşkerî, siyasî, çandeyî, hiqûqî,

perwerdehî û hwd. peyivî, beşdarên der barê Başûr de kir xwedî agah. Piştî peyvîna xwe dorê da pirsên beşdarên.

Di dema bersivandina pirsan da li ser mijara cinayetên "kiryar nediyar" û dadana rojnameya Welat rawestiya. Bêkes wiha axivî. "Di dema hikûmeta me de du tiştên ku em jê dilnerihet in, yek jê cinayetên kiryar nediyar û dadana rojnameya Welat e. Ez bi xwe li hember van tiştên bêqanunî derketim û min vê rewşê wek raporek amade kiriye û daye Mam Celal Telabanî." Rojnameya Welat li başûrê Kurdistanê wek hefteyî û bi zaravayê soranî derdiket.

Bêkes di gel ew çespîn û kirin, rewşa Başûr li gorî

Bosna-Hersek û Afganîstanê baş nixand, heta daxuyand ku cinayetên kiryar nediyar li Sewêde jî tîn kirin.

Li ser tîkiliyên Hikûmeta Federal û neteweyên biyanî vê rewşê anî ziman: "Tîkiliyên hikûmetê li gorî PDK û YNK'ê gelek jar û paşvema-yî ne. Ên hizban ji yên me xurttir û germtir tîkiliyên wan bi derve re hene."

Di civîna ya ji bo çape-menî û weşanxaneyên Kurd de jî Bêkes daxwaziya parastinê xwedî lê derketinê û piştgiriya Başûr ji beşdarên kir.

Wezîrê Çandê Şêrko Bêkes di roja 2'yê mehê de çû Ewropayê û de bi rêxistinê çandeyî û wezîrê çandê yê Îngilîstan, Fransa, Almanya û Swedê rê tîkîlî deyne û ji wan alikariyê bixwaze.

Rapora Rêxistina Efûyê ya Navneteweyî

Navenda Nûçeyan—Rêxistina Efûyê ya Navneteweyî rapora xwe ya 1993'yan weşand. Rêxistina Efûyê li ser Kurdistanê û kirinên Dewleta Tirk ji bi giranî radiweste û Tirkiyeyê bi îhlalkirina mafên mirovan sîcdar dike. Li gorî raporê, di sala 93'yan de li Kurdistanê îhlalkirina mafên mirovan ji salên din bêhtir û rewşa jiyana Kurdan diwartir bûye.

Rêxistina Efûyê, li ser şer-rawestina PKK'ê ya yekalî jî radiweste û dadixuyîne ku, di dema şerrawestîna de di warê mafên mirovan de, bi awayekî erênî pêşveçûn pêk hatine, lê ev rewş bi xerabûna şerrawestîna re guheriye.

Di raporê de, pest û pêkutiyên ku li ser gundên Kurdistanê tene meşandin jî, bi awayekî fireh cih digirin û agahiyên bi belge tene dayîn. Li gorî raporê, li ser

gundên ku cerdevaniyê napejirînin pest û pêkutiyên tîm, cerdevan û cendirmeyan ji her demî diwartir didomin. Rêxistina Efûyê di rapora xwe ya 1993'yan de, ji bo belge jî gundên Kurdistanê yên ku li wan qetlîam pêk hatine û vala bûne nîşan dide. Di raporê de, gundê Banê ya Şîrnexê ku di 20'ê Sibata 1993'yan de bi êrîşa hêzên dewletê hatibû xerakirin jî, bi girîngî cih digire.

HAWAR

Dilbixwîn

'Êzîdî kultura Kurdan in'

Em êzîdî ne, ne Kurd in. Êzîdîti û Kurdîti du tiştên ji hev cuda ne. Tu caran du neteweyên ji hev cuda nabîn yek netewe. Kurd dijminê me ne. Ew misilman in, em êzîdî ne. Ew bi Kurdî diaxifin, em bi êzîdîkî. Ew Kurdistanê welatê xwe dibînin, em jî tu caran nikarin xwe ji êzîdîstanê qut bikin.

Zerdeşt ne Kurd e. Ew êzîdî ye, pirtûka xwe bi êzîdîkî nivisandiyê. Ew jî êzîdîstanê bûye... em neviyên Yezîd Bîn Muaviye ne. Şêx Hadî şêxê me ye, Kurdistan rizgar bibe jî, dîsa tiştêkî me di wê Kurdistanê de tune ye. Wê dîsa misilman me bidin bin daran. Êmê dîsa di bin destên Kurdan de binalin. Karê herî baş ew e ku em ji bo Êzîdîstana xwe bixebitin..."

Cih bi cih ev gotinên bêwate (mane) fiş û vala xwe li guhê mirov diqelîbînin. Mixabin cure kesên ku nikarin bifikirin û pirsan şîrovebikin tavilê bawer dikin û dibêjin: "Erê em ne Kurd in." Dema ku mirov ji wan dipirse: "Hûn çi ne?" Bersivê bi hêrs didin û dibêjin: "Em êzîdî ne." Zarokên xwe jî li ser vê bingehe mezin dikin.

Kurdistan weke sindoqekê ye, tu li çi bigerî dikarî di wê sindoqê de bibînî. Elbete di wê sindoqê de wê kesên wiha ku ji civakê hatibine avêtin û rûreş bûbin werin dîtin. Gelekî normal e!

Êzîdîkî, Êzîdîstan tune ne. Kurdî û Kurdistan hene. Bila em di agirê dijmin de neşewitin û careke din piştta xwe li hemberî neyaran xûz nekin.

Kesên ku gotinên wiha "Em dijminê Kurd in" dibêjin, ew peyayên dijmin in. Neyarên gelê xwe ne.

Tenê riyek heye me rizgar dike. Riya diçe Kurdistanê. Ew rê dîn, kultur, ziman û hebûna me diparêze.

Li vir ez naxwazim lêkolîneke dîroki binivisînim û rêveçûna Zerdeştê Pêxember, çîroka nivîsandina Zend Avesta, şewitandina pirtûkê ji hêla Îskenderê Mezin ve, dagirkirina Kurdistanê û qebûlkirina dîne îslamê û diliwgeriya Tirkan li ser Kurdistanê, li sedsala 11'an de bînim ziman.

Rastiyek heye! Pêxember û zanayê mezin zerdeşt li Kurdistanê Rojhilat ku niha di bin destê Îranê de ye, li kêleka Gola Ormiyeyê li Sablaxê hatiye dinyayê. Hemû pêxember û zanayên di pey wî de hatine ji felsefeya wî ya fireh zanîna xwe girtine.

Di felsefeya Zerdeşt de çar (4) xalên bingehe hene: Ax, av, ar, ba. Jiyan nikare bêyî van her çar mercên bingehe be.

Kesê ku xwe zerdeştî dibîne divê axê biparêze ji ber ku, mirov ji axê çêdibe. kesê ke axê neparêze ew ne zerdeştî ye. Her wiha divê "ar", "av", û "ba" jî werin parastin. Belê, dijmin ji ber qelsbûna yekîtiya me, Kurd bi Kurdan daye kuştin. Nav li beşekê bûye misilman, li beşekê bûye êzîdî, li beşekê bûye xiristîyan. Her beşekê bi gelek beşan perçe kiriye. Niha jî ev polîtîka ji hêla dijmin ve li Kurdistanê tîye meşandin. Bêguman hişyarbûna gel weke berê rê nade ku dijmin bigihêje armanca xwe.

Li ser Kurdistanê dijmin hakim bûye. Li her derê otorîteya wê hebûye. Riya pêşketinê li pêşiya kesên nemisilman girtiye û pêşveçûn û zanîn li wan qedexe kiriye. Cudabûna ku niha di navbera Kurdên êzîdî û misilman de diyar dibe, ji ber vê ye.

Êzîdîkî, Êzîdîstan tune ne. Kurdî û Kurdistan hene. Bila em di agirê dijmin de neşewitin û careke din piştta xwe li hemberî neyaran xûz nekin.

Kesên ku gotinên wiha "Em dijminê Kurd in" dibêjin, ew peyayên dijmin in. Neyarên gelê xwe ne.

Tenê riyek heye me rizgar dike. Riya diçe Kurdistanê. Ew rê dîn, kultur, ziman û hebûna me diparêze. Emê ola zerdeştî biparêzin. Ji ber ku di parastina ola zerdeştî de Kurdayetî tê parastin.. Û di nimêja xwe ya Rojhilatê de oldarên êzîdîyan wiha duayan dikin. "Ya rebî! Bi xatirê navê xwe bike, halê Kurdistanê û êzîdiyên Rojhilat û Rojava biparêze!"

Ji bo Gazze û Erîxeyê otonomî

Arafat vê otonomiyê wek pêşketineke dîrokî dinirxîne

Nûçeyên Derve—Hevdîtînen Îsrailê û Filistîniyan gihîşte ser-pilka lihevkerîne, planek ji bo otonomiya heremên Gazze-Erîxe'yê li ber înzekirîne ye. Lê vê planê gelek nakokî xistin navbera partiyên R.R.F (Rêxistina Rizgarî ya Filistîne)

Tê gotin ku Serokê R.R.F'yê Arafat dê vê planê, li Washington bi Wezîrê Karên Derve'yê Îsrailê Şimon Perez re îmze bike. Çavkaniyeke Îsrailiyan

li Washingtonê got ku ev plan êdî bi giştî hatiye amade kirin û tenê li benda îmze kirîne ye.

Serokê R.R.F'ê Yaser Arafat bi vê yekê kefxweş e, û vê planê wek pêşketineke dîrokî dinirxîne, lê ji rêxistinên Filistîni gelek (yên di nav R.R.F'ê de ji tê de) li hember vê planê derdikevin û berpêyînen (reaksiyon) tund nîşan dan. Serokên hinek rexistinên daxuyandin ku, ev plan dê agirê întifadayê (serhildan) vemirîne, ji ber ku ew herem navenda Întifadayê ne. Serokê Eniya Gel ji bo Rizgarîya Filistîne George Habbas wiha got: "Em dê bi hemû heza xwe li hemberî vê planê rabin. Ev birîna 3 milyon Filistîniyan derman nake."

Hinek kes jî dibêjin ku, ev plan dê bibe sedema şerê hundirin. Ji ber ku karê ewlekariye dikeve destê polisên Filistîni û kesên livbaziyan bikin dê "li hemberî xwe wan bibînin."

**LI GOR NÛÇEYÊN
AJANSA
ASSOCIATED PRESS**

Li hember derketina gelek Filistîniyan ne tenê ji bo vê sedemê ye. Sedem gelek in, yek ji

wan ev e ku gelek Fîistîniyên penaber ji derveyî wan herêmanin. Derên weke Caffa, Hayfa, Bîrşeba hwd.

Îhsan Şihadeh mirovekî 65 salî wiha gazine xwe ji Arafat dikir. "Ev nifteya mala min e. Dema di 1949'an de min ji

Hayfayê koçkir, min bi xwe re nifteya xwe anî. De ka bibêje Arafat kare min bizivirine wê derê." Ne tenê kesên ji derveyî wan herêman, lê kesên ji wan herêman jî qîma xwe bi vê planê naynin û naxwazin vegezin. Hinek kes jî dixwazin şan-

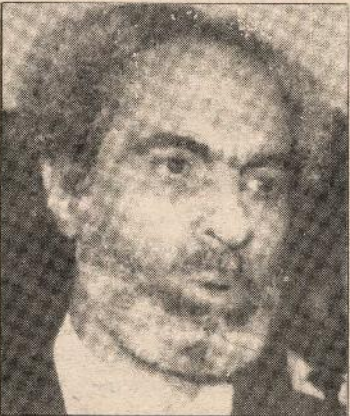
sekî bidin û bibînin ku çawa wê bimeşe.

Li aliyê din gelek kesên kevneperest û nijadperestên Îsrailiyan ji li dijî vê planê derdikevin. Ev kes bi protestoyan reaksiyoneke tûj nîşan didin û vê planê wek tawîzekê dinirxînin.

Lê ev xort wek wî nafikire. Otonomiyê wek tefandina agirê întifadayê dibîne.

Gelê Azerî Elçîbey nexwest

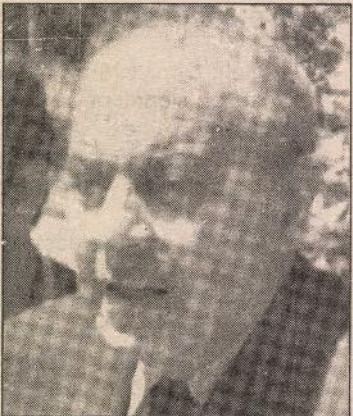

Ebulfeyz Elçibey

Nûçeyên Derve—Roja 31'ê Tebaxê li Azerbaycanê ji bo ku pirsgerêka serokomariyê çareser bikin ji 4.09 milyon hilbijêran 3.7 milyon hilbijêr çûn ser sindoqê.

Gelê Azerbaycanê ji sedî 90 bi şunve zivirîna Ebulfeyz Elçibey nexwest.

Ji lew re ev hilbijartin ji bo Aliyev bû serkeftinek. Li ser hilbijartinê Sekreterê Dewleta Azeriyan Lala Gadzhreva wiha got: "Di ser raya gel re tu ray nîn e. heke gel vegezinê Elçibey nexwaze, tiştê ku bê kirin namîne."

Haydar Aliyev

Di demeke nêzîk de de encama hilbijartinê ya fermî bê weşandin û li parlamentoyê bê pejirandin Pişt re jî li ser hilbijartinê Serokkomarekî nû û tesbîtkirina mêjûyê, dê guftûgo çêbibin.

Li aliyê din Azerî li hemberî Ermeniyên her ku dihere têk diçin. Êrîşên Ermeniyên a li ser navçeya Kubatli bi ser dikeve.

Li gor vegotina Wezîrê Parêziyê yê Azerbaycanê, 18 gundên doraliyê Kubatli niha di bin kontrola Ermeniyên de ye.

Li Brezîlyayê qirkirina polîsan

Nûçeyên Derve—Li bajarê Rîo de Janeiro şeva 29'ê Tebaxê, 21 kes bi çekên giran êrîş birin ser navçeya kolîtan bi navê xwe Vigarô Geral, Ji bo tolhildana polîsekî ku rojekê berê hatibû kuştin.

Kesên ku bûyerê ditibûn gotin ku ew kes bi çar erebeyan hatine qada (palaza) Rîo de Janeiro ku polis lê hatibû kuştin û, dest bi berikreşandinê kirine. Zarokê got: "Ew kes çawa ji erebeyan daketîne bi hovîti berikreşandine her aliyê. Dîsa eynî zarokî wiha domand: "Jin û mêrên li meyxaneyê bi destpêkirina êrîşê, ji hev belav bûn û panîk derket. Êrîşkarên di wê navberê de rêwiyeke kuştin. Piştî vê yekê êrîşkar jî bûn sê beş. "Piştî êrîşê ji malekê 3 kes (jineke ducanî û de û bavên wê) bi avêtina narîcokekê û reşandina berikan li meyxaneyekê jî 7 kes mirin.

Waliyê Rîo de Janeiro li ser vê yekê wiha axivî. Şik nîn e ku ev bûyer wek heyfihilanîna polisê kuştî pêk hatiye.

"Hiqûqvanên ku li ser bûyerê vekolîn çekirin jî dan xuyan ku bûyer wek operasyona Polîsan çêbûye, pêşî lampe bi agirên çekan tefandine û tîlên telefonan birîne pişt re dest bi qirkirîne kirine.

Piştî bûyerê, sibehê gel bi kevîran êrîş bir ser erebeyên polîsan û ew protesto kirin. Nehiştin polis û itfayê bîndendekan berhev bikin.

Polîsan, penc hefte berî vê

bûyerê jî, 8 zorakên bêxwedî ku li nîk dêrê razabûn kuştin. Ji xwe polisên leşkerî yê Brezîlyayê bi kuştina zarokên bêxwedî bi nav û deng in.

Li cihê bûyerê gel hîn bi xof û tirs e û naxwazin rojnameger û televizyonwan bi tenê bihêlin. Li ser fermana Serokê Brezîlyayê Hamar Franco, Wezîrê Dadmendiyê (edaletê) çû cihê bûyerê.

Gel piştî qirkirîne bi kevîran li hemberî polîsan rabûn û nehiştin polis têkvin nava navçeyê

Aydin Menderes:

'Divê partiyên cudaxwaz jî hebin'

Serokê Partiya Guherîna Mezin Aydin Menderes

Navenda Nuçeyan-Serokê Partiya Guherîna Mezin Aydin Menderes roja 1'ê Îlonê got: "Divê partiyên cudaxwaz jî li qada politikaya legal (zagonî) cih bigirin."

Menderes daxuyand ku, ew jî yekitiya Tirkîyê û yekparetiya erdê wê dixwaze, lê qedexekirina partiyên cudaxwaz tu pirsan çareser nake.

Menderes di hevpeyîneke ku bi rojnemeya 'Daily News' re kiribû de wiha dibêje: 'Em pirsgirêka Kurdî di çarçoveya demokratîkkirina Tirkîyê de

difikirin".

Di eynî hevpeyîne de li ser mesela ziman jî wiha got: "Li Tirkîyê mirov divê karibe rojnameyan bi zimanekî xeynî Tirkî derxîne û weşanên radyo û televîzyonan jî bike. Li nik vê, divê TRT (Radyo, Televîzyona Tirkîyê) jî weşanên bi zimanên xeynî Tirkî bikin. Ne tenê Kurdî bi hemû zimanên kesên din ku bi zimanekî din diaxifin". Aydin Menderes diya kir ku dewletê ji bo çareserkirina meseleya Kurdî tim êrîş birîye ser mirovên bête-

wan (bêsûc), ne kesên ku problem derdixînin.

Serokê PGM'ê li ser politîka xwe der heqê pirsgirêka Kurdan de ev nîrxandin kir. "Çareserkirina pirsgirêka Kurdan bi livbaziyên PKK'ê ve ne girêdayî ye û li ser meseleyê lihevkerin divê."

Menderes der heqê bi PKK'ê re li hevrûniştinê jî bo li hev kirinê de jî got ku, tiştê bingehîn li ser masê rûniştin nîn e û berî her tiştî demokrasî divê. Tiştên wek li ser maseyê rûniştin karê taktîkan e, li aliye

din mûhatabê wan ne bi tenê tek mirov, lê neteweya Kurd e.

Menderes li ser meseleya hêzên derveyî jî wiha axivî: "Problem di nava welat de ye, ne li derve ye. Heke 60 milyon mirov lihevhatinê çêbike, dewletên cînar (Îran, Suriye, Iraq) nikarin tekiliyên me bipelîşnin.

Li ser îhtîmala hevkarîya PGM'ê û Partiya Demokrasiyê jî got ku, ew nikare li ser vê meseleyê tiştêkî bibêje, ji ber ku, tiştêkî wisa hîn di rojevê de nîn e.

Banga Platforma Aştiyê ya Îzmîrê:

'Li dijî şer aştîyê biparêzin'

Navenda Nuçeyan- Bi rашhatina 1'ê Îlonê, Roja Aştiya Cihanê, Platforma Aştiyê ya Îzmîrê daxuyaniyek weşand. Di vê daxuyaniyê de, platform bangî hemû kesên li dijî xwînrijandinê ne dike ku li hember şerê qirêjî yê bi giştî derkevin û aştîyê biparêzin.

Daxuyanî bi van gotinan dest pê dike: "Kî çi dibêje bila bibêje, îro şerê qirêjî bi hemû aliyên xwe yê hov ve didome. Ev heftê sal in ku, hebûna Kurdan tê înkarkirin û bi azyên (metod) leşkerî ev pirsgirêk nehatine çareserkirin. Lazim e êdî dewleta Tirk dev ji gotinên wek "dijminên derve",

"tahrîkên derve" û "perçebûna welêt" berde. Ev gotin giş mazeretên bêkok in.

Li Solingenê dema Tirk hatin şewitandin, hemû Almanan reaksiyon nîşan dan û ev bûyer protesto kirin. Lê li ser axa me li hember bûyerên xerabtir zehfên me dengê xwe dernexistin û li van kirinên li dijî mirovahiyê temaşe kirin".

Platforma Aştiyê di daxuyaniya xwe de bi van gotinên jêrîn, ji bo lihevhatinê bangî aliyên şer kir: "Lazim e aliyên ku şer dikin şerrawestîne îlan bikin û dest bi hevdiştinê siyasî bikin. Divê Rêveberiya Taybetî û pergala cerdevaniyê ji

holê rabin. Divê gund neyên şewitandin û valakirin". Platform daxwaza hilarîna her cure pêkutiyên li dijî mirovahiyê kir û mafê tayînkirina çarenûsiya neteweyên bindest parast.

Di nava Platforma Aştiyê ya Îzmîrê de, saziyên ku cih digirin ev in: KMM'ya Îzmîrê, Halk Evleri herêma 5., Komeleya Kesên Li Dijî Cengê ya Îzmîrê, Eğiğ-Sen'a Îzmîrê, Komeleya Hafîzên Hemdem, Tarîm-Sen, Komeleya Hiqûqzanên Hemdem, Tûm Bel-Sen şaxê 2., Komeleya Demokratîk a Çanda Gel, Tûm Madan-Sen, Tûm Yari-Sen

Milyonek û 300 hezar rojên winda

Navenda Nuçeyan-Wezerata Xebatê daxuyand ku, di sala 1992'an de li 1408 karistanan (kargehan) 98 grev çêbûne û di wan grevan de 1.115 milyon rojên xebatê winda bûne. Di eynî salê de li 28 kargehan 11 lokavt çêbûne û ev jî bûye sedema windabûna 158.545 rojên xebatê.

Di vê daxuyanî de diya tê gotin ku, bi giştî hejmara rojên windabûyî digihîje 1.3 milyon, hejmara mirovên bandora grev û lokavtan lê bûye, digihîje 69.473 kesan

sendikayên karkeran 702 caran biryara derketina grevê girtine, lê tenê 98 derketine grevê. Di eynî demê de 232 kardar biryara lokavtê dane, lê tenê 11 lokavt çêbûne.

Li gor reqemên (hejmarên) Wezerata Xebatê, di sala 1991'an de 4.9 milyon roj winda bûbûn. Di wê salê de hejmara grevan 389 hejmara lokavtan 25 bûne. 162.986 karker derketibûn grevê û ji bo lokavtê jî, 60.936 karker demekê bêkar mabûn.

Greva Gündem'ê ya birçîbûnê didome

Navenda Nuçeyan-Ji bo pest û pêkutiyên li ser rojnemeya Gündem'ê bèn hilandin û nûçevana Gündemê Aysel Malkaç serbest bê berdand, greva birçîbûnê ya xebatkarên rojnameyê, bi piştgiriya hêz û kesên demokrat û şoreşger ve didome.

Roja pêncşemê (2 îlon 1993) ji xebatkarên rojnameyê Zülküf Kişanak, Ayşe Palay û Ayten Akgüner nobedariya grevê dewr standin.

Ji bo piştgiriya jî nivîskarê rojnameyê Doç. Yalçın Küçük kete grevê. Doç. Küçük berî ku têkeve grevê wiha got: "Ev reaksiyona (berpêyî) me ya li dijî hovîti û bêbextiyê ye. Ji bo min ev grev ne bi tenê parvekirina hestên hevpar e. Li nik vê ahengeke pîroz, ji bo Ferhat û Ayselê ye". Ji gelek hêz û kesên şoreşger û

Greva birçîbûnê ya rojnameya Gündemê bi beşdarî û piştgiriya gelek welatparêz, nivîskar û hunermendên rewşenbîr ve didome.

welatparêz, ji bo grevê destek tî. Hin kes bi serdanên xwe, wek İsmet Şerîf Wanlî (Dîrok-

zan- Kurdîzan- Hiqûqzan), Feqî Huseyîn Sağniç (Zimanzan), İbrahîm Gürbüz (Serokê

NÇM'ê), hinek kes bi stranên xwe, mîna Koma Azad, hinek jî bi mesajên xwe, mîna Sirri

Sakik, Burhan Karadeniz, Navenda Giştî ya Eğiğ-Sen'ê, OKM, kovara Newroz Ateşî, xebatkarên rojnameya Azadî, Sağık-Sen û hwd, hinekên din jî bi beşdarbûna grevê ve, mîna Dilên Şoreşger ji girtîgeha Gebze, li ser navê welatparêzên Dêrikê Serhan İpek, Niyazî Taş, Mürüvet Cacim, ji xebatkarên OKM'ê Ufuk Ülker, Recep Yürekürmaz, Ebru Akat, Eylem Erkek, İlkey Çal, li ser navê welatparêzên ji İkitelliye Latif Polat, Cemal Güler, ji rojnameya Emegîn Bayrağı Hayrî Argar, li ser navê Komîsyona Ciwanan a DEP'a Güngörenê Orhan Özen, welatparêzên li Stenbolê Beyhan Akbal, Devrîm Akbal, Metîn Beyret û bi dehan mirovên şoreşger û welatparêz, piştgiriya didin vê protestoyê.

Bi jineke Kurd a hunermend ku li Ewrûpayê dijê re hevpeyvîn:

'Li Ewrûpayê jin wek alet û karton dimîne'

● "Kultura me tiştek e, kultura Ewrûpiyan tiştekî din e. Lê gelekî tişt di kultura me de hene ku li ba min ne baş in. Pîrr tişt jî di kultura wan de hene ku baş in. Mînak, wek mesela jin di kultura me de hene ku mêr li jinê zilm dike. Ez gelekî xortên Kurd li Ewrûpayê nas dikim ku bi keçên Ewrûpî re zewicîne. Ew di mal de alîkariya jinên xwe yên Ewrûpî dikin. Jinên wan çi bibêjin ew guhdariya wan dikin. Lê ji bo jinên Kurd ne wiha ye."

Xwişka Merziya tu dikarî ji kerema xwe re, xwe bi me bidî nasîn?

-Ez di sala 1958'an de li Kurdistanê Rojhilat, li bajarê Merîvanê ji dayîk bûm. Piştî xwendina lîseyê, ez bûm mamosteyê zarokan. Piştî ku Şah ket û Humeynî hat, ez ji kar hatim avêtin. Wê demê keça min a mezin yek salî bû. Kurê min Mardîn jî, di zikê min de bû. Bi wî awayî ez ketim girtîgehê. Dema ez ji girtîgehê derketim, bi mêrê xwe re ez jî çûm nav pêşmergeyan. Li wir min çend stranên şoreşgerî di Radyoyê Şoreşê de belav kir. Piştî çend sal pêşmergetî, em mecbûr man ku, derkevin derî welat.

Çi hengê û çima te welatê xwe terk kir?

- Di zivistanê 1984'an de me Kurdistanê bi cih hişt û em hatin derî welat. Me berê, Kurdistanê Rojhilat hişt û em derketin serê çiyayê. Ji ber ku azadî û demokrasî ji bo Kurdan nema bû. A duyemîn jî, me ji bo mafên Kurd xebat dikir. Sedem çî bû ku me çiyayê berdan û em hatin derî welat? Sedem ew bû ku, me dest ji şoreşê berneda. Lê, mixabin hunerî ji me re tune bû. Her tim li ser me bombebaran bû. Lazim bû ku, me her tim koç bikira. Ez weke jinekê mecbûr mam zarokan xwedî bikim. Alîkariya Nasir bikim. Û pêşmerge jî bim. Ji bo Nasir jî xebata hunerî jî gelekî dijwar bû. Îmkan fenî û teknîkî tune bû. Me bi hevdu re biryar girt ku, em derkevin derî welat û li wir karê xwe bimeşînin.

Dem a tu li welat bûy, di fikra te de Ewrûpa çawa

bû?

- Berî ku ez ji welat derbikevim, qet ez nedifikirîm ku rojekê em dê derkevin Ewrûpayê. Min bihistibû ku li Ewrûpayê azadî û demokrasî heye. Bi taybetî li Swêdê.

Tu xwe li Ewrûpayê çawa dibînî?

- Ji aliyekî ve ez gelekî kêfxweş im ku, ez li vir im. Lê, li aliyê din jî ez ne kêfxweş im. Yekemîn ji gel û axa xwe dûr im. Duyemîn, mesela kulturî ye. Kultura me tiştek e, kultura Ewrûpiyan tiştekî din e. Lê ge-

Jinên wan çi bibêjin ew guhdariya wan dikin. Lê ji bo jinên Kurd ne wiha ye. Dem a jin Kurd be, bi ser de zilm jî lê dikin. Piştî çend sal gava ku şiyar dibin, dibînin ku di navbera wan de ferqa kulturî heye. Ew vê carê diçin bi jineke Kurd re dizewicin. Heger jina Kurd îtiraz bike, dibêjin: "Ew Ewrûpî ye û tu jî Kurd î. Kultura me yek e, tu mecburî qebûl bikî." Dîsa mîna ew mafê insanî ku mêr li jina xwe qedexe dike ku jin nikare dîtî û pêşniyarên xwe bibêje. Mêrê xwe bi xwe hilbijêre û hwd.

Ji bo te êş û taliyên Ewrûpayê çi ne?

- Li Ewrûpayê jin, weke alet û karton dimîne. Li wir zilm li ser jinan gelek e. Heta ji Kurdistanê jî paşve maye. Li vir jin divê hem kar bike, hem zarok xwedî bike û hem jî xizmeta mêr bike. Jin, her roj 10 saet ji mala xwe dûr e. Kar dike.

Hunermend Merziya Rezazi

rin.

Tu jinên Ewrûpî çawa dibînî?

- Ji aliyekî ve azadî heye ku ew mafên xwe biparêzin. Lê disa mixabin ku ez ji tiştekî pîrr aciz im, ew jî dev ji hevberdayîna jin û mêrên Ewrûpa ne. Li Ewrûpayê % 90 jin û mer hevdu berdidin. Sedem ew e ku, jin ne xwedî mafê xwe yî heqîqî ye. Ji ber ku mafê wan ji a-

riyê dîsa ji bo rizgariya ax û neteweya xwe di nav têkoşînê de cih girtiye. Lê, jina Kurd ji bo mafê xwe xebat nekiriye. Ez bawer im ku, jin dê dest bidine hevdu û ji bo mafê xwe xebatê bikin. Zilm û zora civaka mêran ji ser xwe rakin.

Wek ku em pê dizanin, tu hunermendeke Kurd î. Gelo heta îro çi berhemên te derketine, tu dikarî ji me re bibêjî?

- Heta niha qaseteke min derketiye. Lê, hezar mixabin ji ber sedemên aborî û civakî îmkanên min çênebûn ku, ez zêde li ser muzîka Kurdî bixebitim. Lê kêfxweşiyê ku, dê qaseta min a duyemîn di nêzik de derkeve

Gelo daxwaz û mesajên te ji bo gelê Kurd û rojnâmeya Welat hene?

- Gelekî kêfxweş im ku di rojnâmeya Welat de li ser problemên jinan gotûbêj û hevpeyvînên tîn çêkirin. Ji aliyê din ve ku rojnâmeya Welat bi Kurdî tê nivîsandin û belavkirin. Ez hevîdar im ku, rojnâmeya Welat jiyana xwe bidomîne û ew bibe ronahiyek. Ji bo gelê me, rê nîşan bide. Ez dixwazim di rojnâmeya Welat de, rûpeleke taybetî ji bo pîrs û problemên jinan bê amadekirin. Daxwaza min ew e ku, hemû Kurd li dijî dagirkeran bibin yek. Têkoşînê xurttir bikin.

Serketina hemû xebatkarên rojnâmeya Welat dixwazim.

Hevpeyvîn:
Berîvanê Dêrsimî

Merziya Rezazi di sehneyê de bi şûyê xwe Nasir Rezazi (ê bi şal û şapik) re.

lekî tişt di kultura me de hene ku li ba min ne baş in. Pîrr tişt jî di kultura wan de hene ku baş in. Mînak, wek mesela jin di kultura me de hene ku mêr li jinê zilm dike. Ez gelekî xortên Kurd li Ewrûpayê nas dikim ku bi keçên Ewrûpî re zewicîne. Ew di mal de alîkariya jinên xwe yên Ewrûpî dikin.

Gava ew vedigere malê, lazim e ku ew karê malê jî bike. Lê, li Kurdistanê, jin li malê rûdine. Zarok xwedî dike. Xwarin çêdike, kincan dişo û mêrê xwe xwedî dike. Mebesta min ne ew e ku, Kurdistan ji Ewrûpayê baştir e. Hem li Kurdistanê, hem li Ewrûpayê û hem jî li her derê zilm li jinan tê ki-

liyê sermayedaran ve hatiye xwarin.

Tu rola jina Kurd ji bo rizgarkirina welat çawa dibînî?

- Rola jina Kurd îro ne weke ya berê ye. Jin niha bêhtir ketiye nav xebata şoreşa Kurdistanê. Bi mêran re di nav têkoşînê de ye. Jina Kurd bi vê zilm û zorda-

Neqik

Tenê yên mirî û yên kêmaqil fikrên xwe naguherînin.

LOWELL

Puf biki û vinandê mi

(Dimilkî)

Aşmana aşma temûz a. Roje dest bide kerdo. German ver a kê heliyenê. Yew kalo, ceniya xwi û yew tornê xwi benê. Namê enê tornê kaloy. Heso yo. Eno kalo sey heme misilmanan, o zî roje gêno. Teqîbena temenê (emrê kaloy hewtay serreyda xwi. Bi zanayîşê şima tiriyaqiyê cixara wo. Vîst û çehar se'etî nan û awk nêwero derê qe, lakim di se'etî ki cixara nêanco xînt (delû) beno.

Sihoran di her a-zan weynadiyêş me lay di eno kalo nan werdişî zafêr, cixara anceno. Roje biyo pancês (15). Kalo aw roj coserra wardeno şono hêgadê xwi di xebitiyeno. Ki beno nizdiyê taştari karê xwi hêga di caverdano yeno keye. Roj hêdîna ver bi hetê en ya tadyawo. Cixara kaloy vîrî keweno. Kalo seken nêkeno nêşeno kermê cixara xwi ra dûnî fino. Wede (ode) di ca bide nêkuweno. Warzeno xwi ser ge eno pola, ge aw pola wede di şona û yeno. Ray rayan desetê xwi fineno qufîda tûtîndê xwi ki rojê xwi bişikna, rana fek tira verdano. Xwibi xwi qalîkeno vano; ez bi ena erdişda xwi na sipî, senî go rojê xwi bişikna. Fek roje şikiştî ra

verdano. Welhasil xwi yew rayîd veyneno.

Destê xwi fineno tunik (cêb) xwi, qutiya xwi, xwi tonik ra vejeno. Yew qalindî pêşeno. Veynda tordê xwi dano ano xwi het. Cixara tornê xwi fêka nana. Çeqmakê xwi, xwi tonik ra vejeno û derê panano. Kalo tornê xwi ra, vano:

- Banci û dû pûfkî fek û vînan (pirnikan) dê bawkal dê xwe, fek û vinandê bawkaldê xwi. Tornê jê gupanê xwi pirê keno û ber bi fek û vinandê bawkaldê xwi dano. Kermê kaloy biney (tikêkê) şikiyeno. Eno nabên di ceniya kaloy kuweno zeredê wedî. Senî ku kuwena zere, bavo! Ki çi veyno. Ki zerê

wedî biyo zey gomî. Dû ra kê nêşênê dekuwî zere. Cenêk mêrdedê xwi ra, vano:

- Ma'rûm! Eno çi halê to yo. Ti bi ena erdişda xwi na sipî şerm nêkenê to rojê xwi şikito? Kalo, vano:

- Nê, mi rojê xwi nêşikito. Ceniya jê vano ki to nişikito, le eno çi dîyê cixara wa kewto zere. Wede pîrr biyo. Kalo, vano:

Hesoy cixara şimîta. Ceniya jê, vana:

- Heso çi, cixara antiş çi. Heso hema şeş serre wo. Kalo, vano:

- Mi derê cixara pişt, adir pana ûmi va banci û dû vere fek vinandê mi di. Ceniya jê vana:

- Ma'rûm la rojê nişikiyeno. Kalo, vano:

- Cay mi cixara şimîta ki rojê mi bişikiyê. Ceniya jê vana:

- Lajikî du puf kerdo fek û vinandê to. Dû fek vînanê to ro şiyozeredê to. Senî rojê to nêşikiyeno. Wule rojê to şiqiyawo. Kalo cenîda xwi ro hêrs beno, vano:

-Ez vana mi cixara nêşimîta, a vana rojê ta şikiyawo. Rew teber, keyna xîntî. Ti bi gibê mi zana.

Mihem Himbelij

TÎR

Musa Anter

Ey Şehîd Mûsa Anter

Tu hozan î, tu seyda yî, mezin î. Te di kitêbên xwe de rastî, dirustî, merdî, şeref, hisyet, namûs û serfiraziyê neqîşand. Te riya azadiyê nişanî me da. Te li hember zilm û zoriyê û barbariyê têkoşîn da. Te emrê xwe di têkoşîna azadiya Kurdistan, rizgariya Kurdistanê de borand. Tu ne carekî şehîd î, tu ne yek şehîd î. Te çend car navê Kurdistan anîbe ziman ewqas şehîd î. Belkî te çend milyon car behsa Kurdistan kiriye, tu ewqas milyon car şehîd î. Lewre tu seba me hatî şehîdkirin.

Te evîn û nevinê bi me da eşkerekirin. Me evîn û nevinê xwe ji te nas kir. Tu kelemê çavê neyaran î. Tu benda li pêşiya neyaran î. Neyar ji qelem û kaxezên te xof digirtin, ji nivîsên te dibizdiyan. Evîndarên te jî, li hêviya nivîsên te diman. Her roj, me diviya ku, nivîseke te di rojnameyan de derkevin da ku, em bixwînin. Wexta me nivîsên te dixwênd, em pê mezin dibûn, me kêfxweşî û lezet didît.

Te evîn û nevinê bi me da eşkerekirin. Me evîn û nevinê xwe ji te nas kir. Tu kelemê çavê neyaran î. Tu benda li pêşiya neyaran î. Neyar ji qelem û kaxezên te xof digirtin, ji nivîsên te dibizdiyan. Evîndarên te jî, li hêviya nivîsên te diman. Her roj, me diviya ku, nivîseke te di rojnameyan de derkevin da ku, em bixwînin. Wexta me nivîsên te dixwênd, em pê mezin dibûn, me kêfxweşî û lezet didît.

Tu jî şehîd ketî. Dê têkoşîna te, bi pênuşên sedan nivîskarî ve bidome. Xelk bi te re ye, em te bi tenê nahêlin. Di vê têkoşînê de Xwedê alîkarê me ye. "Xwedê ji me re bes e, ew

çi wekîlekî sipehî ye" (Alî İmran-173).

Em hemû Kurd deyndarên te ne. Ez û hevalên xwe silavkarên te ne.

Xwedayê Alî (c.c), di Qurana pîroz de wiha gotiye: "Ën ku di riya Xwedê de tene kuştin, wan mirî hesab nekin, şehîd namirin, sax in" (Alî İmran-160). Riya Xwedê, heq, edalet û azadî ye. Dema Xwedê millet û zimanên dinyayê çêkir, bi wan re milletê Kurd û zimanê wê jî çêkir. Di îslamiyetê de înkariya heq û heqîqetê, kufr e, munafiqî ye. Kurd milletê misilman e. Azadiya milletê Kurd, wek milletên dinyayê heq e. Seydayê Mûsa Anter li heqiyê xwedî derket, li hember înkarker û munafiqan bi qelama xwe têkoşîn da. Ji ber ku, li ser riya heqiyê bû jî, munafiqan ew şehîd kirin. Xwedê, Seydayê Şehîd Mûsa bi cenetê şa bike û dîtina cemala xwe nesib bike û muşeref bibe. Amin

Ey Mûsa Anter! Xwedê, xwînxwaran û munafiqan, qatîlên te, bi navê xwe yî Qehar, qehr bike.

Qatîlên canê te qehr bibin bimirin. Ën ku neyartiya doza te dikin qehr bibin. Qehr bibin bimirin ên ku neyartiya milletê te dikin.

28-9-1992

Mela Huseyin Nivili

Jûjî...

Doğan Güzel

BELÊ TEMASEVANÊN HÊJA,
DI MERASÎMA PÎROZBAHÎYA
ROJA ASTÎYÊ DE, NIHA JÎ
ÇEK Î PANZERÊN KU LI
ROJHILATABAŞÛR DÊ BI KAR BÊN,
PERBAS DIBIN!...

Têkoşîna Neteweyî ya Kurd polîtîkaya cîhanê diguherîne

Welatên dinyayê, hêdî hêdî ber bi naskirina mafdariya têkoşîna rizgariya Kurd û rêberê wê têkoşînê ve tên. Ev jî demekê ve ye ku, rayedarên dewlet û saziyên navneteweyî bi PKK'ê re rûdinin û dîtînin wê dîstînin. Di van hevdîtînan ku, bi nûnerên ERNK'ê re pêk tene de, pirsgerîka Kurdî bi awayekî fireh tê guftûgokirin. Gelek rayedar û nûnerên

rêxistin û dewletan, piştgiyariya xwe ya bi têkoşîna Kurdî re pêşkêş dikin û yên din jî, xwe mecbûr dibînin ku dîtînen PKK'ê bigirin.

Li gor agahiyên ku, berpirsiyarên ERNK'ê yên Ewrûpayê didin, di van demên dawî de hevdîtînen wan û nûnerên hikûmet û partiyên Ewrûpayê, rêxistinên navneteweyî û nûnerên Konseya Ewrûpayê ji

her demî zêdetir bûne û ji gelek hêlan jî daxwaza hevdîtînan tene kirin.

Berpirsiyariya ERNK'ê ya Ewrûpayê, bi nûnerên NATO'yê re jî hevdîtînek pêk anîn. Di hevdîtîna bi nûnerên NATO'yê re de, li ser çekên kîmyewî ku dewleta Tirk di şerê bi PKK re de bi kar tîne hate rawestî. Ji Wezareta Derveyî yê Belçîkayê Marcy Glyn jî, bi mebesta 1 Îlon Roja Aştiya Dinyayê mesajek bi rê kir û daxwaza hevdîtînek lezginî (acil) kir. Li aliyê din Serokê Meclîsa Belçîkayê daxuyand ku, dê di meha Îlonê de ji bo lêkolînê heyetekê bişîne Kurdistanê.

Endamê ANC (Kongreya Neteweyî ya Efrîqayê) Kay Morsamî, nûneriya ERNK'ê ziyaret kir û li ser navê rêxistinê xwe piştgiyariya xwe pêşkêş kir. Morsamî di serdana xwe de daxuyand ku, têkoşîna Kurdî têkoşîneke mafdar e û li ser wê mafdariyê guftûgo nabe.

Hevdîtînen heyetek ji hikûmeta Swîsreyê (Îsvîçre) û ERNK'ê hê jî didomin. Di van hevdîtînan de, li ser helwesta (tewra) Tirkiyeyê ya li hember pirsgerîka Kurdî tê rawestî. Wekî din, li ser bûyerên Bernê jî guftûgo pêk tên.

Berpirsiyarê ERNK'ê yê Ewrûpayê, di 27'ê meha Tebaxê de bi heyetek ku ji Berpirsiyarê Konseya Hevkarî û Ewlekarî ya Ewrûpayê (KHEE) Pekka Hyuonen, Serokê Heyeta Fîndîliyayê li Konseya Ewrûpayê Tarju Halonen, Nûnerê Mafên Mirovan û xwendiyê Xelata Aştiyê yê Nobelê Prof. Goren Fon Bunstorf û Cîgirê Karên Siyasî yê Wezareta Derveyî yê Fîndîliya pêk dihatin re hevdîtînek pêk anî. Di vê hevdîtîne de, siyaseta Tirkiyê ya der barê pirsgerîka Kurdî de û PKK'ê hatin gengeşkirin. Li gor agahiyên ku ji hevdîtîne hatine standin, heyetê daxuyandiye ku, divê mafên Kurdan ên neteweyî û siyasî bêne dayîn. Li gor nirxandinên heyetê, Tirkiye şerawestîne jî baş nenirxandiye, li aliyê din PKK, bi vê gava xwe îsbat kiriye ku aştiyê dixwaze ji ber wê yekê jî, tu hincet nemanê ku PKK wek rêxistinê terorîst bê nirxandin.

Ji Rûsyayê jî, endamê Partiya Sosyalîst a Gelên Xebatkar Gennady Sklyar bi berpirsiyarên ERNK'ê re hevdîtînek pêk anî û diyar kir ku, dê hikûmeta Rûsyayê ji bo ku çek difiroşe Tirkiyê û ev çek li hemberî gelê Kurd tene bikaranî, protesto bikin. Serokê Partiya Karkerên Sosyalîst ê Estonya Maty Lucas jî mesajek ji ERNK'ê re şand û piştgiyariya xwe ji bo têkoşîna Kurdî pêşkêş kir. Maty Lucas, ji bo hevdîtînekê jî daxwaza xwe anî ziman.

Ji 20 welatan endamên Rêxistina Ciwanan ê NY'ê (Neteweyên Yekbûyî) bi yek dengî biryar standin ku, Tirkiye vexwendiyî civînan nekin. Civîna Rêxistina Ciwanan li Hollandayê pêk hat û di encama civîne de biryar hat girtin ku Yekîtiya Ciwanên Welatparêzên Kurdistanê (YCWK) vexwendiyî civîne bikin.

Ji Konsolosiya Amerîkayê ya Lefkoşe Sekreterê Yekemîn Donald Brown, Buroya Komîteya Piştgiyariya Kurdistan a li Lefkoşeyê ziyaret kir. Li gor çavkaniyan, ev hevdîtîna bi daxwaza Amerîkayê pêk hatiye. Hevdîtîna nêzikî saetek domiya û ji kargêriya komîteyê 3 berpirsiyar, heyeta Konsolosa Amerîkayê, der barê pirsgerîka Kurdî de agahdar kirine. Li gor beyana komîteyê, di hevdîtîne de li ser pêşveçûnên dawî yên li Kurdistanê axivîne.

LI SER VÊ MIJARÊ DÎTÎNÊN CÎHÊRENG

Rojnameya Welat li ser van hevdîtînan, pêşveçûnên li ser pirsgerîka Kurdî û ji aliyê welatên Rojava ve muhabatgirtina PKK'ê, ji çend polîtîkvan û nivîskarên dîtînen cihêreng girtin. Mebesta me ew bû ku, di mijareke wiha girîng de xwendevanên Welat ji dîtînen cihêreng agahdar bibin û rewşa nû çêtir nas bikin.

Ën ku me xwe gihande wan û dîtînen wan girt ev in: Nivîskar Doç. Yalçın Küçük, Serokê Partiya Karkeran (İP) Doğu Perinçek, Serokê Enstituya Kurdî Şefik Beyaz, Berpirsiyarê Giştî yê Nûbiharê Sabah Kara û Koordînatore Weşanê yê Özgür Gündemê Mehmet Oğuz

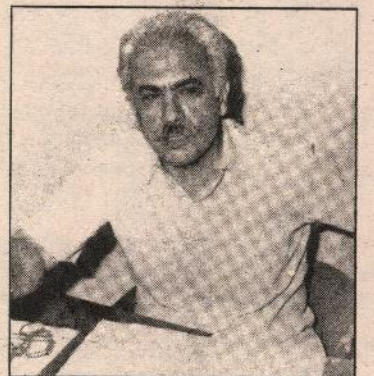
Doğu Perinçek (Serokê Partiya Karkeran a Tirkiyeyê):

"SIYASETA NATO'YÊ AMERÎKA TESPÎT DIKE"

Siyaseta Day'ê (Dewletên Yekbûyî yên Amerîkayê) ya Rojhilata Navîn ew e ku, gelan li ser meseleyên milî bi hev bixê û wan bipertîne. Bi vî rengî DYA dixwaze meseleyên neteweyî veguherîne kangrenê, da ku ev gel mecbûr bimînin û xwe bispêrin Sazûmana Dinyayê ya Nû.

DYA dewleta Tirk bi temami xistiye bin himaya xwe. Vê gavê jî dixwaze bikeve têkiliyê. Armanca wê ew e ku hem dewleta Tirk, hem jî rêxistinên Kurd bi xwe ve girê bide û wan muhtac û mecbûrî xwe bike.

Li hember emperyalîzma DYA'yê gelên bindest inçex bi xwestin û têkoşîna ji bo tayînkirina çarenûsa xwe dikarin bi ser kevin. Bi wî awayî, dê warê tevgera DYA'yê teng bike û dê hêza afirandina birati-

Doğu Perinçek

ya gelan, li Rojhilata Navîn çêbibe.

Amerîka, tenê bi kozên Berzanî û Telabanî têr nabe. Dixwaze hin kozên din jî bi dest bixe. Gotînen Serokatiya PKK'ê yên dawî jî nîşan dan ku, PKK ji bo hevkarîya bi DYA'yê re amade ye. Ev jî îmkane nû pêşkêşî DYA'yê dike.

Doç. Yalçın Küçük (Nivîskar-polîtîkvan):

"DEMA HEVDÎTÎNÊN BI VÎ RENGÎ HATIBŪ"

Min ev pêşveçûn, li ser rîya

ROJEVA WELÊT

Hêza Kurd xwe dide qebûlkirin

Bi xurtbûna hêza rizgarîxwaz a gelê Kurd re, welatên dinyayê jî, her diçe zêdetir bi pirsgerîka Kurdî ve mijûl dibin. Tevî hemû hewldanên KT'ê yên di warê dîplomatîk de, ku dixwazin PKK'ê di qada navneteweyî de tecrît bikin û ji bo wê yekê tawîzên mezin didin welatên Rojava û Amerîkayê, PKK her diçe di warê dîplomasiyê de zêdetir tê muhabatgirtin û nasîn. Ën ku heta doh digotin "PKK terorîst e", îro bi PKK'ê re rûdinin û der barê çareserkirina pirsgerîka Kurdî de dîtînen wê distînin. Ev nîşana xurtbûna hêza PKK'ê û têkçûna polîtîkayên KT'ê ye.

Polîtîkayên KT'ê yên tunekirin û kokbirîne iflas kirine. Welatên dinyayê wê yekê dibînin. Dizanin ku, doza gelê Kurd bi darê zorê û bi qetlîaman çareser nabe. Ji ber wê yekê ye ku, polîtîkayên xwe diguherînin û ji bo polîtîkayên nû, bi PKK'ê re rûdinin, li Kurdistanê xebatên vekolanî dikin. Ev pêvajoya nû nîşana dide ku, yê di qada navneteweyî de tê tecrîtkirin ne PKK, lê Tirkiye bi xwe ye.

Îsbata têkçûna polîtîkayên Tirkiyeyê, xwe di bêçaretiya Serokkomar Süleyman Demirel de jî diyar dike. Süleyman Demirel, bi dosyayeke qalind ku li ser PKK'ê hatiye amadekirin û tê de dixwazin PKK'ê wek rêxistinê "terorîst" nîşan bidin, şerî li hemû welatên têkildar dide. Tirkiye ji mêj ve vî karî dike, lê tiştê balkêş nameya Demirel e. Demirel di nameya xwe de, bi ifadeyeke belengaz û bêçare dibêje: "Ji kerema xwe re piştgirî nedin PKK'ê!..." Li gorî rojnameyên Tirk, ev ifadeyeke nerm a dîplomasiyê ye, lê di rastiye de Tirkiye guherîneke mezin di polîtîkayên welatên Rojava de dibîne. Desteka xwe winda dike. Tu tawîzên ku bide nema ye. Hemû çekên xwe winda kiriye, êdî demegojî û derew jî pere nakin. Lewre rastî tim di tariyê de namînin. An jî, êdî Tirkiye li Rojhilata Navîn nikare berjewendiyên welatên împeryalîst temsîl bike, ji bo temsîlek wiha, ne xwedî hêzeke xurt e. Bi polîtîkayên xwe yên çewt û bi têkoşîna hêza rizgarîxwaz a gelê Kurd, qels ketiye.

Meyla DYA'yê (Dewletên Yekbûyî yên Amerîkayê) û dewletên Rojava diguhere. Xwe mecbûr dibînin ku, hêza gelê Kurd bibînin û pêşekê wê muhabat bigirin. Ev rastiyeke e. Weke ku mamoste Yalçın Küçük jî dibêje; "Tiştêkî tirsê nîn e". Lewre ev pêşveçûneke normal e û dema hevdîtînen bi vî rengî hatibûn.

Bi dîtîna me, ev destpêka pêvajoyeke nû ye û dê di rojên pêş de guherînen girîngtir pêk werin. Bi vê armancê, me li ser hevdîtînen PKK'ê, welatên Rojava, NATO û Amerîkayê, dîtînen çend polîtîkvan, nivîskar û rojnamevanan standin. Armanca me, ji dîtînen cihêreng, agahdarkirina xwendevanên me ye. Lewre wisa diyar dibe ku, dê di rojên pêş de li ser vî mijarê guftûgoyên girîng pêk werin.

PÊNÛS

Amed Tigrîs

Niştimanperwerî doz e, ne toz e

Divê mirov her tiştî bi gotin û dîtinên xwe bawer bike û paşê bibêje. Dema dibêje jî, pêwîst e ku wan di jiyane de bi kar bîne. Heger dîtin, gotin û pratîk hevdu negirin, wê demê hêjabûna gotin û dîtinên rast namîne. Gotina pêşiyar a "yê mêran soz e, ne toz e" vê rewş û helwestê baş dide diyar kirin. Yanî mirov divê xwedî li gotina xwe derbikeve. Gotina ku dike, tiştê ku dibêje bi cih bîne. Xwedî sozê xwe be.

Heger em Kurd îro wekî rêxistin an jî wekî şexs bi tişekî bawer bikin, di wî warî de bîr û baweriyên xwe diiyar bikin û di pratîkê de jî li dijberê wê hewl bidin û karekî din bikin, wê demê em xwe bi xwe dixapînin. Wê demê çi dibe, sozê me dibe toz, na?

Hemû hêzên Bakur niha bi hevdu re dest bi xebata damezrandina eniyêke (bereyêke) netewî kirine û di van rojan de wê bigihêne encameke pozîtîf. Hema hema hemû hêzên beşdarên vê xebata eniya wiha dinivîsin û dibêjin:

"Pêwîst e ku Kurd jî Tirkan re eskeriyê nekin, darbe, li ekonomiya Tirkîyê bixin û bi taybetî tûrîzma Tirkîyê bidin rawestandin an jî wê felc bikin.."

Bi tenê ne ew rêxistinên ku di nav xwe de xebata eniya netewî dikin, ew kesên niştimanperwerên ku bi serê xwe ne jî, xwedî van dîtinan in an jî vê yekê diparêzin. Belê gotin û dîtinên Kurdan ev in, lê pratîk çi ye? Wekî ku me li jor jî got ya girîng pratîk e, ne gotin û dîtin e. Hezar mixabin ku pratîk bi tevahî "toz" e. Hem jî wekî rêxistin bi hev ve girêdayî ne, heta berpîrsiyar in, jî bo eskeriya Tirkan 30-40 hezar kronên

Hemû hêzên Bakur niha bi hevdu re dest bi xebata damezrandina eniyêke (bereyêke) netewî kirine û di van rojan de wê bigihêne encameke pozîtîf. Hema hema hemû hêzên beşdarên vê xebata eniya wiha dinivîsin û dibêjin: "Pêwîst e ku Kurd jî Tirkan re eskeriyê nekin, darbe, li ekonomiya Tirkîyê bixin û bi taybetî tûrîzma Tirkîyê bidin rawestandin an jî wê felc bikin.."

Swêdî didin artêşa Tirk. Bi ser re jî du-sê meh jî diçin Tirkîyê û li wir eskeriya xwe dikin. Pirranîya van kesên wiha bûne hemwelatîyên (vatandaşên) Swêdê jî. Yanî bi pasaportên Swêdî diçin eskeriya Tirkan dikin. Ev helwest û rewş jî bo ev Kurdên li welatê Ewropayê diçin jî derbas dibe. Yanî ne bi tenê Kurdên li Swêdê ye. Ev yek.

Ya duduyan; meseleya tûrîzm û tûrîstan e. Kurd wekî rêxistin û şexs jî Ewropîyan re dibêjin meçine Tirkîyê; lê hinek kes ew bi xwe wekî tûrîst diçine Antalya û Marmarîs, Bodrûm û cihên Tirkîyê yên din ên tûrîstîk. Ew kesên wiha qet nebe hefteyekê be jî wekî tûrîst jî naçin Kurdîstanê dê, bav û mirovên xwe nabînin. Dê serê derdan ev Kurdên tûrîst nas û dostên xwe yên Ewropî bi xwe re dibin hêla Tirkîyê. Ji wan re mêvanperweriyê dikin. Tercûmanîyê dikin. Propaganda û teşwîkbûyîna çûyîna Tirkîyê dikin.

Ya sisêyan; divê Kurd ambargo deyin ser malê Tirkîyê. Heta ku ji destên wan bê nehêlin malên Tirkîyê li Ewropa bên firrotin. Lê Kurd çi dikin? Kurd qumaş, çerm, cil û berg û xwarinên Tirkan tînin li Ewropa bi xwe difroşin. Di dikan û marketên xwe de reklam û propaganda malê Tirkîyê dikin.

Ya çaran; Tirk Kurdîstanê jî Kurdan vala dikin. Bi plan berê Kurdan didin metropolên Tirkîyê û welatên Ewropayê. Gundiyên Kurd dikujin, gund û malên wan dişewitînin. Yê mayî kuştina xwe digirin ber çav û dîsa dev ji gund û axa xwe bernadin. Lê, hinek siyasîyên me li Ewropa çi dikin? Şebekeyan çêdikin û bi pereyêkî pirr û giran Kurdan dikşînin û ew tînin Ewropayê.

Kijan rêxistin û şexs li xwe digire an jî digire ser xwe bila bigre. Lê, ev rasîteyêke berbiçav e. Ji vê yekê re şrove û navdayîn ne pêwîst e. Her kes bi xwe dizane. Her kes her kesî nas dike. Wekî pêşiyên me gotine "Yê mêran soz e, ne toz e." Ez jî dibêjim ku niştimanperwerî doz e, ne toz e. Barekî giran e û ne wekî lîstika zarokan e. Ji bo dozê heta em menfeet û rehetiyên xwe yên grûbî, malbatî û şexsî nedin bin piyên xwe, em tu carî rizgariya netewî nabînin. Em Kurd bi sed salan in ku cezayên wê dikşînin.

Ji dînan dîntir

Pêkenokên me

Pirtûka bi navê Pêkenokên me

Servîsa Çandê-Nivîskar û rojnamevan Gabar Çiyan ku xebatên xwe yê nivîskariyê û lêkolîneriyê li Swêdê didomî-

van de jî mînakên dide. Gabar Çiyan mebesta xwe ya bi vî celebî di nivîsa "Despêk"ê de wiha dadixuyîne: "Her pêkeno-

ne, pirtûkeke wî bi navê "Pêkenokên me" di nav weşanên Çand-Kültür de derket.

Pirtûkêk berhevokê pêkenîyan ên ji her cureyî hatiyê amadekirin. Çiyan pêkenokan di pirtûkê de li gorî mijaran cîvandiye û bi awayekî bi pergal senifandiye; di pey de ji di-

keke me piştî tecrûbe û serpêhatiyên bi salan bûne mal û ketine nav jiyana gel. Her yek bi dizî an jî vekirî mesajekê bi xwe re tîne. Di wan de şopên dîrokî û cografîk xwe didexuyînin.

Nivîskar di pirtûkê de ji xwe re 28 mijar peyitandiye (tespît kiriyê) û pêkenokan li gorî wan dabaşan bi awayekî gelek kurt şrove dibe.

Her çiqas nivîskar pirtûka xwe wek lêkolînerî amadekirî jî, bêhtir xebata wî didûriye xebateke berhevokî. Yanî ji rengê lêkolîne zehf dûr e.

Di warê bikaranîna ziman de jî, ewqas ne serkeftî ye. Nivîskar, di dema şrovekirinê de xwe ji biwêjên (îdyom) Tirkî nefilitandiye. Dîsa xwe ji zimanê devkî yê hêla Mêrdînê, bi taybetî jî herêma Toran dûr nexistiye. Ji aliyê gramerî û rastnivîsê ve jî dîsa xwedî kêmasî ye.

Pirtûkê jî kaxeza bi kalîte û ji 60 ûpelan pêk hatiyê.

Navnîşana xwestinê:
Çand-Kültür
Box: 3119, 145 03
Norsborg/ Sweden

Smîrnoff

Servîsa Çandê-Smîrnoff navê pirtûka Hesênê Metê ye ku nivîskarekî Kurdî derveyê welatê û li Swêdê dijî. Hem nivîskar, hem jî wergêr e. Di vê kurteçîroka bi navê xwe yê biyan "Smîrnoff" de 14 mijarên cihê, 14 tîpên cihêreng û balkêş jî xwe re kiriyê dabaş.

Hesênê Metê di pirtûka xwe de, bi pirranî cihê daye tîpên ku li derveyê Kurdistanê, li Ewropayê dijîn û heta jê hatiyê, xwiyê wan, kurmê wan, xwezaya wan, daxwazî û fantazyên tîpên xwe, ne bi dawiyê xweş û ne jî xerab aniye ziman.

Mijarên ku li ser rawestiye, li ser bingeheke zexim, pêşî kevirên qorzi yê çirokan danîye û bi zimanekî xweş û sivik ew honandiye û xemilandiye. Hesênê Metê, hem di honandina çirokan de, hem jî di warê bikaranîna ziman de hostetiya xwe û jêhatîbûna xwe daye nîşan.

Ziman, hem jî aliyê gramatikî ve, hem jî, ji hêla biwêj (îdyom), gotinên pêşiyar

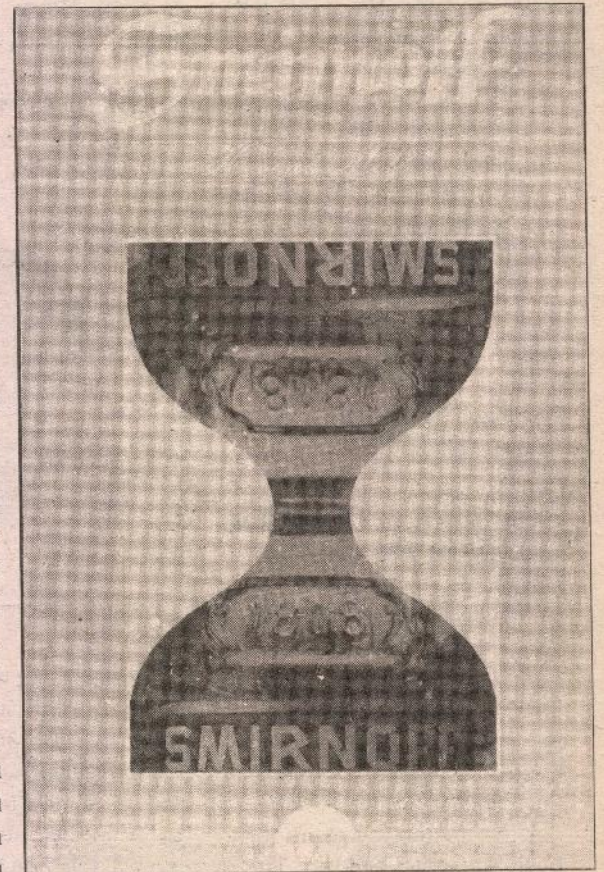
û qalibên peyvên ve baş bi kar aniye û di hêla ku xwendevan bi dilxweziyê xurt pirtûkê bixwînin.

Weşanên ku li derveyê we-

lat derdikevin, pîrr bala me dikîşîne ku ji jiyana welat, ji merc û rewşa welat gelek cihê ne. Ev jî rastiyeke ku, nivîskar di mijara ku li serê bixebite de, divê serbest û azad be. Divê dest di pêşîra wî de nîn bin. Lê nivîskarê rasteqîn jî, pêwîst e ku çav û guhên xwe, ji jin û

rewşa civaka xwe negire, bi çî awayî dibe bila bibe, bi şeweyekê bûyerên li welatê xwe, yê aktuel hilde destê xwe û li ser wan jî binivîse.

Navnîşana xwestinê:
Weşanên Welat
C/O KFH, Box: 4088
141 04

Pirtûka Hesênê Metê, Smîrnoff

'Kîjan stranbêj dihêle ez salekê li qaseta wî guhdarî bikim'

Têkiliyo te bi hunerê re çawa dest pê kir? Ev têkili gaweke bû bi aliyê sazvaniyê ve an tiştine din hebûn li dû nivîsandina van sazên te danîne?

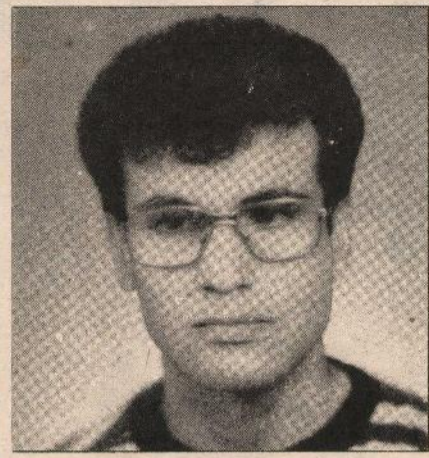
Dema ez biçûk bûm, min ji stranan pîrr hez dikir û min tim distra. Lê dengê min bi kêrî dengbêjiyê nedihat. Ji ber vê yekê ez ho (hîn) bûm kema nê û bi dû re min dest bi sazvaniyê kir.

Demeke dirêj te bi Koma Armanc re kar kir û we çend qaset derxistin. Niha tu bi çi awayî li vê paşerojê dinihêrî?

Bi rastî ez ne poşman im li ser wan rojan bi rindî û nerindiya xwe ve. Êrê tenahiya her yekî nedihat xuyakirin lê, hevaltîyeke pîrr hêja di nav me de hebû. Lê destine nehunermend û biyanî ketin nav me. Hiştin ku ev avahî tev bê hilweşandin.

Berê muzîka Kurdî li ku derê ye, çi asteng hene ji nûbûn û pêşketina wê re?

Rewşa muzîka Kurdî girêdahî ye bi rewşa mîletê Kurd ve. Ji ber ku pêşketina muzîkê girêdahî bi rewşa pêşketina aborî û civakê ve ye. An jî divê mirov xurttir be ji vî karî re û

MISTEFA OSÊ

Di sala 1964'an de ji dayikê bûye, ji hêla Tirbêspiyê ya başûrê rojavayê Kurdistanê ye. Niha li bajarê Helebê bi dengê kemana xwe re her şev dibe baskek û li laşê welatekî bêkuştin, kîn û zikreşî digere. Pêwendiya M. Osê bi kemanê re kevin e û rehên xwe berdide dema zarokatiyê. Li Zanîngeha Helebê, Fakulteya Hendeseyê Beşa Mekanîkê kuta kiriye.

jsazgehine taybetî hebin Ji bo ku li hunerê xwedî derkevin û berpirsiyariya hunerê hilînin.

Mîna hevgerin an jî gihîştîneke hunermendan bi hev re û pêşkêşkirina alikariyê bi wan re. Lê mixabin roja îroj bêhna vî karî nayê.

Strana Kurdî bi navê çend hunermendên bi nav û deng ve hatiye girêdan, rewşa strana Kurdî bi çi rengî ye?

Ez dixwazim bersiva vê pirsi bi pîrsekê bidim. Ew jî ev e. Kîjan ji stranbêjê niha yên bi nav û deng, wê bihêle ku ez saleke bi tenê ne bi salan li qa-

seta wî guhdarî bikim? Mihemed Arif Cezrawî mir, lê dengê wî hîn tê guhdarîkirin. Gelek jî hene ku hîn zindî ne lê dengê wan miriye. Ma qey em dengek wek ê Tahsîn Taha, Mezherê Xaliqî û Eyaz Yûsîf nema dibihîsin?

Dengê wî wek ê Mezher gava bilind dibe, guhdar koça xwe pê re ji erdê radike û difire esmanan.

Qaseta xwe we bi dengê "Şahîban" derxist. Çar stran jê ji sazên te ne. Belavbûn û dengê qasetê ne li gor te dixwest çêbû, çima?

Qaseta Şahîban hat piştî

çar salan ji rawestandîne. Geh min deng nedidît û geh jî min kesên ku bi min re bidin saz me nedidîtin. Heta ku ez pergî Şahîban bûm û rastî sazvanê orgê yê hêja Şiyar bûm ku gelekî alî min kir. Ji ber ku heta bi rîtma stranan û programkirinê li ser orgê wî dewsa gelek sazine din dagirt. Stranên min ên di qasetê de ev in: Çi Mizgîn e, Jîn û Jiyan, Êrê Dayê û Sînd. Li ser kêmbelavbûna wê dibe ku ji ber teknîka wê ya tomarkirinê be ya pîrr li şûn bû. Bi rastî vê yekahane gelekî ziyar gihande me. Lê em çi bikin ji destê me der-

ket.

Ji awaz û sazên ku digihêjin me ji Kurdistanê û derve, çi ji wan hêviyê dikî ku ji te re ji bo muzîkeke Kurdî nûjen bê holê?

Em bi hewceyî stranekê ne ku, temenê wê dirêj be. Qaset pîrr tîm cem me, nexasim ji bakurê Kurdistanê. Ev tişt dihêle ku hêdî hêdî bîngehek ava bibe. Ev jî cihê pesinê ye.

Bi taybetî Kurdên "Sûrî" çi li muzîka me zêde kirine?

Di vê pêvajoyê de navê yekemîn ku xwe derdixê holê navê Mehmûd Ezîz e. Divê ji bîr neyê kirinê ku, Mehmûd di bajarê Tahsîn Taha û Beşşar Zaxowî de cihekî hêja girtiye. Em ji bîr nekin ku, Mihemed Şêxo mamosteyê strana welatparêziyê bû. Ev reng li ser destê wî hate damezirandin. Aramê Dîkran û Seîd Yûsîf, dîlanê Kurdî tîr kirin bi stranê gelêrî û sivik.

Hevpeyvîn :
Ebdulhelim Yûsîf

Ji başûrê rojava kovarek: El Hîwar

M. Hemo

Efrîn-Di vê dawiyê de di meha Tirmehê de li başûrê rojavayê Kurdistanê kovareke nû derket. Ev kovar hejmaraya yekemîn derxist bi navê "El Hîwar". Yanê bi Kurmancî "Hevpeyvîn" Kovar bi zimanê Erebî, di bin siya Partiya "Yekîti" de dertê.

Gava ev kovar ket destê rewşenbîran, kesî ji wan bawer nekir ku, kovarek weke vê demokrat ji bin siya partiyê derkeve. Ji ber ku, van partiyên hêla başûrê rojavayê Kurdistanê jî bilî doza "ez eziyê û xwezaniyê" doza tiştêkî din nekirine. Lê ev kovar a "El Hîwar" bi rastî dengê serbest e. Her nivîskarek li gorî nêrîna xwe tê de nivîs dinivîse. Pîrraniyên wan li ser kêmasiyên partiyên û rêberên wan nêrînên xwe dane xuyakirin, bi giştî jî li ser pêşveçûna tevgera Kurdî. Eger ev kovar bi vî rengî serbest berdewam bike, şoreşeke mezin e di çanda Kurdî de. Lê em bi hêvî ne dayîka vê kovarê bi şîr be ta karibe zaroka xwe

xwedî bike û sêwî nehêle.

Komîteya deranîna vê kovarê di destpêkê de gotarek di bin navê "Ji bo mirov û dozên xwe yên niha" nivîsîne. Gotarek gelek giranbuha ye û demokratîk e.

Gelek babetên din jî, di vê hejmarê de hene, wek: "Afirandinên pêşî di tevgera Kurdî de" Nivîskar; Şiyar Silêman, "Têbînî li hawêr tevgera neteweyî-Demokrasiya Kurd" Bi pênûsa; B. Haronî hatiye nivîsandin û nivîseke felesefî ye, "Kurdolojî" bi pênûsa lêkolînerê Kurd Prof. Şeref Eşîr, di gel hevpeyvîneke wî, "Ereb û Kurd- Nêrîna Erebî li doza Kurdî" bi xameya Dr. Berzan. Her wekî din di vê hejmarê de çîrok û helbest jî cihên xwe girtine.

KEVÎR TOL DÏBE BÎ XWE CÏHÊ XWE DÏGÏRE

Di van dawiyên de bi guherîna cîhana nû re, bayekî guherokî bi dizî di esmanê Kurdistanê de bilind zivîrî. Li başûrê rojavayê Kurdistanê di bin hênkahiya vî bayê bi dizî

de, rewşenbîrên Kurd kani-bûn bizana û ber biavêtina. Ên ku ji roja xwe naskirî de zimanê xwe kirine nav diranên xwe û guvaştine, hinekî zimanê xwe sist kirin. Ê ku zaye û nezaye xwe dan zayîn.

Hinan ji wan jî rejîma Sûriyeyê destûr standin, berhemên xwe çap kirin. Hinan jî bîyî rejîma Sûriyeyê destûrê bide wan berhemên xwe çap kirin. Lê rejîma Sûriyeyê jî di bin vî bayî de çavên xwe lê damirandin. Hin kesên welatparêz jî kovar û rojname deranîn. Hema pîrraniya wan rewşenbîran li dervayî partiyên e û tev jî, ji rewşa partiyên ne razî ne. Gelek rexne li partiyên û rêberên wan dikin. Dibêjin: "Partiyên me diktatorî ne, ne bi xwekaran dikin û ne jî dihêlin ji bilî wan kesek bike. Ev e rojnameya Welat, li bakurê Kurdistanê dertê û bûye dengê hemû mîletê Kurd. Ji ber nêrînên her ronakbîrekê/i belav dîke û li ser çar hêlên Kurdistanê dinivîse. Hişt ku bêhn ber bi rewşenbîr û nivîskarên Kurd were

Kovara El Hîwar li başûrê biçûk ji aliyê partiya Yekîti ve tê derxistin.

Sala dawî bû, dê dibistanê bi-qedanda. Gava zengil lêdiket û xwendekar ji dersê derdiket û di bexçeyê dibistanê de bi hev re dileyîstin, ew bi tenê diçû li ser kevirekî rûdinişt. Ji xwe re bi dût û kûr difikirî.

Tim û tim biçûkiya wê di-hate bîra wê. Hevalên xwe ye zarokatiyê qet ji bîr nekiribû. Ew bi ber çavên wê, wek şîrta film derbas dibû. Pîr bêriya wan hevalên xwe yê biçûk û bêriya welatê xwe kiribû. Hesreta welat di dilê wê de jan dabû. Gava ew hê biçûk bû, malbata wê ji ber neçariya feqîriyê û bêkariyê, ji Kurdistanê koç kiribûn, çûbûn Libnanê. Di bajarê Bêrûdê de ji xwe re cih û war çekiribûn û li wê dijiyan.

Bavê wê wek hemû bavan ji wê pîr hez dikir. Gava ew ji dayikê bûbû, navê wê Rozerîn danibû. Lê bavê wê jê re digot: "Roza min, delala min."

Roza bi fikr, dîtî û ramanên welatparêziyê mezin bûbû. Bav û dayika wê, ji re qala welat dikirin. Zilm, tehde û zordariya hovîti berdewam dikir, dianin ziman.

Rozayê, bi hêvî bi dil û can guhdariya wan dikir û hesreta welat di dilê wê de zêde dibû. Roza hêviya ku dê rojêkê vegere welat xistibû nav dilê xwe. Û li benda wê roja vegere bû. Lê ew qet vala nedisekinî. Di nav Kurdên ku di Bêrûdê de dijiyan de, kar û xebata welatparêziyê dikir. Ji wan Kurdan re digot: "Divê kar, xebat û jiyana me ji bo rizgariya xaka Kurdistanê be. Divê em bi dil û can alikariya şerê azadî û serxwebûna gelê Kurd bikin. Divê em vegehin welatê xwe û di nava qada xebat û têkoşinê de, di eniya şer de cihê xwe bigirin." Roza di Hemrayê de, di Zeytûnê de, Faqhaniyê de û di hemû taxên Bêrûdê de digeriya, bi keç û xortên Kurd re têkiliyên xwe germ dikir. Di Bêrûdê de her roj şer hebû. Hêzên pêşverû û paşverû bi hev re şer dikirin.

Carina partî û rêxistinên Filîstîniyan bi xwe bi xwe, bi hev re şer dikirin, şerê birakujiyê dikirin û bi dehan kes bêsebeb dihatin kuştin. Di navbera rêxistinên Filîstîniyan û Hizbullahiyan de jî şerekî giran çêbûbû û pîr kes hatibûn kuştin. Firokên Cihuyan (Îsrail) jî her roj dihatin û nav û der dora Bêrûdê bombabaran dikirin. Bargehên leşkerî yê Filîstîniyan xerab dikirin, pîr kes dihatin kuştin an birîndar dibûn. Ev roj jî, firok

Rozerîn

Lokman Polat

hatibûn çend bargeh ku di Feqhaniyê tijî birîndar bûbû û çend kes jî miribûn. Roza jî ev roj li Feqhaniyê bû û piştê bombebarankirinê, alikariya Filîstîniyan kiribû, birîndaran biribû nexweşxaneyê. Lewma jî, ew roj bi şev dereng çûbû malê.

Di malê de dayika wê nan, xwarin hazir kiribû. Lê wan nanê xwe nexwaribûn, li benda Rozayê sekinibûn. Bavê Rozayê jê re got: "Tu li ku derê may, me meraq kir? Tu çima ewqas dereng hatî mal?"

Roza: "Ez çûm nexweşxaneyê Feqhaniyê, min alikariya birîndarên Filîstîniyan kir."

Roza mêze kir ku kêfa diya wê û bavê wê li cih e û rûken in. Ji xwe re di hundirê xwe de got: "Ev îro xêr e, kêfa malbata min pîr li cih e."

Hemû bi hev re rûniştin, nanê xwe xwarin; bavê wê diaxî û dikeniya. Dayika wê jî pîr rûken bû. Rozayê bi heneke jî bavê xwe re got: "Îro tu û dayika min pîr bi rûken in; ji bo ku firokên Îsrail ha-

tin Filîstîniyan bombe kirin, gelo kêfa we hat?"

"Na, keça min. Tu dizani em li dijî Cihuyan in. Em piştê Filîstîniyan digirin, ew jî wek me Kurdan miletekî bindest in. Kêfa me ji bo tişteki din hatiye, dê dayika te paşê ji te re bibejê."

Piştî nanxwarinê, dayika Rozayê jê re got: "Keça min, delaliya min, tu mezin bûyî, hati ber mêran, divê em te bizewicînin. Tu bibî bûk, kêfa min û bavê te ji bo ku emê

Bavê wê: "Keça min tu li ku pêşmergetî li ku, şer bikî. Ez dibêjim pêşmergetî karê mêran e,"
Roza: "Bavo, tu dizanî, gotineke pêşiyên heye, dibêjin "Şêr şêr e, çi jin e çi mêr e." Îro li Kurdistanê bi sedan keç û jin di çiyayan de ne û şer dikin, wêneyên wan di rojnameyê de derketibû, min bi te nîşan dabû. Te ew dît ku, bi dehan ji wan şehîd ketibûn."

dilana te bibînin û tu bi xêr û xweşî bizewicî. Lewma kêfa me hatiye. Mala apê te xeber şandine, dixwazin te ji kurê xwe re bixwazin. Ji bo vê yekê fikra me dixwazin, ji bo vê zewacê ez nêrîna te pîrs dikim, nêrîna te çi ye? Divê em bersivê ji wan re bişînin."

Roza: "Ez tu bersivan naşînim ji tu kesan re."

Dayîk: "Keça min, êdî tu

mezin bûyî, divê tu biçî ser nesibê xwe."

Roza: "Belê dayê, ez biçim ser nesibê xwe, lê nesibê min jî, welatê min Kurdistan e....!"

Piştî vê axaftinê dayika Rozayê çû di odeyê (menzelê) de ji bavê wê re got ku Roza naxwaze bizewice. Mirûzê bavê wê tehl bû, çû bi Rozayê re şer kir. Roza ji bavê xwe re got: "Ez naxwazim bizewicim, ezê bizewicim çi bikim, zarok bînim û tim li malê bibim jina hefskirî. Ez dixwazim bibim keça azad, jina serbilind. Di xwen û xeyalê min de, di nav dilê min de ev heye ku, rojek ez vegehim welat, di çiyayê Kurdistanê de wek pêşmer-

geyên leheng li dijî dijmin şer bikim. Ezê bibim pêşmerge"

Bavê wê: "Keça min tu li ku pêşmergetî li ku, şer bikî. Ez dibêjim pêşmergetî karê mêran e,"

Roza: "Bavo, tu dizanî, gotineki pêşiyên heye, dibêjin "Şêr şêr e, çi jin e çi mêr e." Îro li Kurdistanê bi sedan keç û jin di çiyayan de ne û şer dikin, wêneyên wan di rojna-

me yê de derketibû, min bi te nîşan dabû. Te ew dît ku, bi dehan ji wan şehîd ketibûn."

Di navberê de çend roj derbas bû, rojek Roza ji diya xwe re got: "Dayê min biryar da ku ezê êdî biçim, xwe bigîhînim nav refên pêşmergan. Meraq mekin, xem nexwin, ji bavê min re jî bibêje bila pîr ber min nekeve. Piştî ku ez gihîştim welat, bi soz ezê ji we re nameyê bişînim."

Têkoşina rizgariya Kurdistanê li hemû aliyê welat xurt bûbû, şerê azadiyê yê germ her diçû geş dibû. Roza ketibû nav refê pêşmergeyan û gihîştibû çiyayê Kurdistanê, li herêma Serhedê li dijî leşkerên dijmin ên dagirker şerêkî bêhempa ji aliyê mifrezên pêşmergeyan ve dihat kirin. Wan, her diçû zincîrê kolonyalîzmê dişkandin. Di çiyayê Serhedê de û di navça Norşîna Mala Hezret de, mifreza ku Roza jî tê de bû, eman û mecalê nedidan dijmin, her roj bi dehan bi sedan ji dijmin dikuştin. Piştî çend meh derbas bûbû, Roza sozê ku dabû diya xwe anî cih û ji malbata xwe re name şand.

Rozayê di nameya xwe de ji malbata xwe re wiha nivîsandibû.

"Yadê, Yabo!"

We baş nas kiriye derdê gelê Kurd çi ye, we riya xelasiyê ditiye. Divê mirov bizanibe û bibîne û nas jî bike, lê belê qanûnên jiyane hene, yek ji wan qanûnan jî ev e: "Ji bo ku em xweşiyê bi destê xwe ve binin, zor û zehmetî gerek e, ev jî rastiyeke e. Hûnê bibêjin keça me çûye şer, lê hema divê hûn bizanibin ez ne keça we tenê me."

Ez keça gelê Kurdistanê me. Hevalê min tev keç û lawên we ne. Daxwaza min ji we ew e ku, hûn li pey min xurt bibin û di riya şehîdan de bimeşin..."

Name gihîştibû destê bavê Rozayê. Bavê wê name ji dayika wê re jî xwend û paşî ji jina xwe re wisa got: "Rozaya min, Rozerîna min, dêmek nesibê te kurê apê te nebû, çiyayê Kurdistanê bû, me te ji Kurdistanê re kir bûk. Serkeftin û serfiraziya me, dijminê xwînxwar qehr bikin. Xwedê li piştê we be, keça min ya aziz û delal."

Piştî demêke dût û dirêj. Roza, li Norşînê ku li ser Bilîsê ye bi lehengî şer kir û şehîd ket, koçî nav kerwana şehîdên Kurdistanê kir.

Qerekerê dagirkeriyê yek e

● Dem û cih çi dibin bila bibin, dîroka dagirkeriyê vekirî ye. Dagirkerî berî ku bikeve cihekî, ji xwe re îdeolojiyekê peyde dike. Îdeolojiya ku bikaribe dilên bindestan bikewîne û tê de ji xwe re cih veke. Lê, îdeolojiya dagirkeriyê çiqas bi gotinên xweş tê xemilandin bila bê, bêdil e û bi xapînokan tije ye. Bêdil û xapînok e. Bêdilî û xapînokî qerekerê dagirkeriyê ye. Soz dide, lê li wan xwedî dernakeve.

Gavan Koçer

“Demâ bavê min û hevalên xwe hatin vir, xwedî xewnekî bûn. Ew gişt ciwanên bi şewq bûn, bi siyasetê ve mijûl dibûn û çep bûn. Ew li Almanyayê muxalefet bûn û di şertên gelek zehmet de ji cejnema Hitler filitîn. Hingê ew hatin vir ku di muameleya pratîkê de xewnên xwe bi cih bînin.

Wan bi îdealîzmeke tije û xwîna ciwantiyê dixwestin xewna bêdawî ya Cihuyan bikin rast. Xewna pişt re vegeftina welatê pîroz, welatê xwe. Xwedayê Îbrahîm, Îsak û Yaqûb ji Çiyayê Neboyê nîşanê Musa kiribû. Welatê pîroz, ku di nav koçberiya sed hezar salan de di bîra Cihuyan de cih girtibû û xwe parastibû, lê wek Mûsa, wan ji li wî welatî destûra bicihbûnê negirtin.

Wan dixwest di civatekê, ku li ser îdeyên azadî, wekhêvî û biratiyê -ev îdealên

çepên Ewrûpî yê herî radîkalî bûn, ku di Îsraîla îroyîn de civata kîbbutzîyan nimûneyeke- de tê avakirin, saz bikin.

Bi gotineke din, wan dixwest ji bo civatê modelekê çêbikin ku, ji bo dinyayê jî ev model bibe wek nimûne. Nimûneyê ku yê din rûmet bidanê. Xewna wan ji vê mezintir bû û hê wê de diçû. Ev model -dewleta Îsraîl- hat çêkirin. Di nav dinyaya Ereban de bi çêkirina dewleta Îsraîlê re, wan dixwest ronahiya zanîne bidin Filistîniyan û gelê Ereban ku li hawirdorê dijîyan. Bi kurtî, bîr û baweriyêke polîtîkî bide girseyên Ereban û alîkariya wan bike ku ew giraniya feodalîzmê ji ser xwe biavêjin. Avahiyên civakî yê kevin dê bi tevayî birûxiyan û wan dê rista ku trumpeyên Josva listin -wiha sûrên Jerîko hatin hilweşandin- bilîsta.

Dema ev yeka hanê bi

cih hat, dê hengê gişt bi hev re di aştiyê de heta bêdawayî bijiyana; Filistîni, Erebi, Cihui, Kurd, Ermenî. Lê, wek ku tu dizanî û wek tu dibînî, wiha neçû.”

Gotinên jorîn yê Zeev bûn. Zeev wênêkêşekî Îsraîlî ye. Li wir hatiye dinê û mezin bûye. Dema min gotinên Zeev di pirtûka Jarl Munch (Nûçevanê dewleta Norwecê yê Rojhilata Navîn bû) -Keştiya li ser Nîlê, 1991- dixwendin, ez bi qedereke hûr û kûr li ser wan hiziriyam. Naveroka hevokan gelek xweş bû û bala min kişand. Nivîskar jî bi zimanekî delal nivîsibû. Mirov diket xeyalên mîtolojiya pîramîdan, Nîla mîstîk, mizgeft û monumentên Qudusê... Lê, peydeyê birê xwe rakîşand û hat dinya rastîn. Rûerdê xwe kişand ser hev. Dîrok nêzik, zeman kin bû. Sebra û Chatîla ketin bîra min. Şîrta nav Sabra, Chatîla û zîndanê Diyarbekirê vebû. Jenosîdên sala 1982'yan xwe li ser vê şerîdê rêz kiribûn. Şîrtî dirêj bû û cih da qirkinên Newala Qeseban, Gelîyê Zilan, Pîran, Dêrsim û ber bi bêdawayî ve çû.

Belkî Zeev di gotinên xwe di bi dil bû. Dema qirkinên Sabra û Chatîlayê dîtibûn, ji Îsraîlê nefret kiribû.

Dagirker Sedam li bajarê Helepçeyê bi çekên kîmyewî ji 5 hezarî bêhtir Kurd dabû kuştin

Lê, tiştên ku ew dibêje û ji bav û kalên xwe girtiye, ji bo dagirkeriyê nimûneyên herî berbiçav in. Dem û cih çi dibin bila bibin, dîroka dagirkeriyê vekirî ye. Dagirkerî berî ku bikeve cihekî, ji xwe re îdeolojiyekê peyde dike. Îdeolojiya ku bikaribe dilên bindestan bikewîne û tê de ji xwe re cih veke. Lê, îdeolojiya dagirkeriyê çiqas bi gotinên xweş tê xemilandin bila bê, bêdil e û bi xapînokan tije ye. Bêdilî û xapînokî qerekerê

rekî dagirkeriyê ye. Soz dide, lê li wan xwedî dernakeve.

Generalê kovboy Schwartzkof di serdana xwe ya li Norwecê, qerekerê dagirkeriyê -çawa bû- ji devê xwe derxist: “Durûtî bûye toreya me rojavahiyan. Ev yeka hanê bûye kultura me. Em behsa aştiyê dikin, ji bin re jî çekan difiroşin ku şer bidome.” Ev qereker e ku, ji Selçûkî û Osmaniyan bigire heta îro Kurdistan dagirkeriyê.

XAÇEPIRS

Amadekar: Rasto Zilanî

Çeperast: 1-Helbestvanek ji Şîlî (1902-1973) Nûnerê herî bijarte yê helbestên siyâsî ye. Di 1971'yan de Xelata Nobelê standiye. Li gelek welatên dinyayê konsolosîya Şîlî kiriye. Di 1972'yan de dev ji berendamiya serokkomariyê berdide û cih dide Salvador Allende. Çend ji berhemên wî ev in: “Bîst helbestên evîniyê û straneke bêhêvî” “Di dil de Spanya”, Rêzikên Kaptanî û hwd. Di wêne de tê dîtin 2-Pejikandin, dapitîn/ Notayek/ Kirina karekî bi awayekî qenc/ Pile/ Vexwarin/ Xebat, şixul 4-Xusûsî/ Şîrove 5-Heqîqet 6-Mehele/ Li Swîsreyê navê çemekî 7-Li Rojhilata Navîn navê welatekî/ Sozdayîn, belên 8-Di dîrokê de navê paytexta Asûriyan 9-Ilm 10-Serokê Şoreşa Oktobê, îdeologê mezin/ Sembola Neonê

Serejêr: 1-Berevanîkirin, mudafe 2-Navê mehekê/ Mêrên di timtêla jinan de, nêremoç 3-Navê malbateke Kurd a navdar, gelek têkoşer û rewşenbîr jê gihane 4-Eziyet/ Navê xwarenek ji metbaxa Kurdan 5-Dîn/ Navê pêxemberê filehan/ Paşgîrek ku meslek (pîşeng) dide nîşan 6-Xwarineke bingehîn ku jî ardê genim çêdibe/ Sûc 7-Celebek şanoyê ya bi mûzîk/ Navê rojekê 8-Rengê/ Navê cisnek hespan ku koka wî ji Ūris

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												

e 9-Amûreke mûzîkê/ Rih 10-Avahiyên ku tê de ticaret tê kirin 11-Xurî, rivîn 12-Navê bexçeyê cenetê

BERSIVA XAÇEPIRSA HEFTIYA ÇŪYİ

Çeperast: 1-Albert Camus 2-Saet/ La/ În 3-Şn/ Kewê 4-Rêxistin/ Tar 5-Ol/ Ne/ Kebanî 6-Îcra 7-Daw/ Ew 8-Jî/ Sêxe 9-Îsa/ Xweş 10-Krîter
Serejêr: 1-Astrolojî 2-La/ Êl/ Îsk 3-Berx/ İd/ Ar 4-ET/ Incas 5-Serwest 6-Teşî/ Xwe 7-Nik/ Eter 8-Al/ Nexweş 9-Mak 10-ETA 11-Siwan 12-Nêrî

QERTA ABONETIYÊ

Ji kerema xwe re ji hejmara pê ve min bikin aboneyê rojnameya Welat

Nav:

Paşnav:

Navnîşan:

Bedelê abonetiye razîn:

Li derve: Y. Serhat Bucak

İş Bankası Çağaloğlu Şub.

Döviz tevdiat Hesap No: 3113617

Li Tirkîyê: 385393

Ji kerema xwe re vî cihî dagirin û tevî kopîyeke pelê razandina bedelê abonetiye bişînin.

Navnîşana Welat: Başmusahip Sok. Talas

Han 16 Kat:3 No:301 Çağaloğlu / İstanbul

Tel: 513 34 33 Fax (Tel): 511 50 07

Mercên abonetiye:

	Li hundir	Li derve
3 meh	60.000	30 DM
6 meh	120.000	60 DM
12 meh	240.000	120 DM

Hebû carekê ji caran, reh-me li dê û bavê hazir û guhdaran, li gundekî hebû zilamekî karker. Bi şev û bi roj dixebitî û incex debara xwe dikir.

Rojekê zilam rahişte nîr û haletê xwe. Gayên xwe dane pêşiya xwe ku here cot. Meyizî ku, li ser devê riya wî çend zarok bi keviran didine du çêlikekî maran ku bikujin.

Zilam nîr û halet xwe ji ser milê xwe avêtin û bi wir ve bezî. Dengê xwe li wan kir, got: "Hûn çi diwxazin ji wî çêlikekî maran? Ma ne guneh e? De haydê da ez werim cem we... Ezê ji we re zanibim."

Zarok tirsyan û bezîn bi nav gund ve. Ji ber çavan winda bûn. Zilam çû ku bi nêre bê ma çêlikekî mar birîndar nebûye. Çawa çû ba mar, mar xwe çend kire zilam û xwe li stûwê wî pêça. Got: "Ezê niha bi te vedim." Zilam got: "Eman, zeman min tu ji lepê wan zarokan rizgar kiriye. Min qencî bi ter kir, ne xerabî." Mar got: "Ez nizanîm ...Tu dijmin î. Ezê vêga bi te vedim." Zilam got: "De ku nexwe emê

Herin cem hinekan. Bila me ji hev safî bikin." Mar got: "Ma em herin cem kê?" Zilam got: "Gayek wa li mêrga ha hê diçêre. Emê herin cem wî gayî." Mar got: "De em herin."

Zilam û mar

herin cem hinekan. Bila me ji hev safî bikin." Mar got: "Ma em herin cem kê?" Zilam got: "Gayek wa li mêrga ha hê diçêre. Emê herin cem wî gayî." Mar got: "De em herin."

Bi hev re çûne cem ga. Zilam got: "Hal û rewşa min û mar ev e... De êdî tu me jî hev safî bike." Ga got: "Hûn însan in. We şîrê xav vexwariye. Heta ez golik bûm, we şîre min ji ber min

didot. Ez mezin bûm we cot bi min kir. Ku ez pîr bûm, xwediyê min kar kir min bi gurîne. Ez bezîm û min xwe li vê mergê girt. Serê min ji we naêşê. Ez we ji hev safî nakim."

Mar li zilam zivirî got: "Ezê vê ga vê bi te vedim. Hûn însan ji me heywanan tevan re dijmin in." Zilam got: "Ka em herin cem rovî. Heke rovî jî wiha got. Tu êdî serbest î." Mar got: "Bila be. Emê herin cem rovî jî."

Dane dû hev û çûne cem rovî. Rovî got: "Xêr e halo? Çi meseleya we ye? Zilam got: "Min ev mar ji nav destê zarokan rizgar kir. Zarokan wê ew bikuştana. Piştî min ew rizgar kir, va xwe li stûyê min pêçaye. Dibêje: "Ezê bi te vedim." Êdî min divê tu me ji hev safî bikî."

Rovî xwe nepixand. Bangire mar got: "Wa mar! Tu ji ser milê wî were xwarê." Bû kufe kufa mar û xwe ji ser milê zilam avête erdê.

Rovî li zilam vegeyriya, got: "Ew çi ye li erdê? Got "Mar e." Got: "Ew ê din çi ye?" Got: "Dar e." Rovî got: "De rahêje vî darî û bikujê wî marî."

Zilam rahişte dar û mar li holê gevizand. Tu carê din piştî xwe neda neyarê xwe.

Berhevkar: Jîr Dilovan

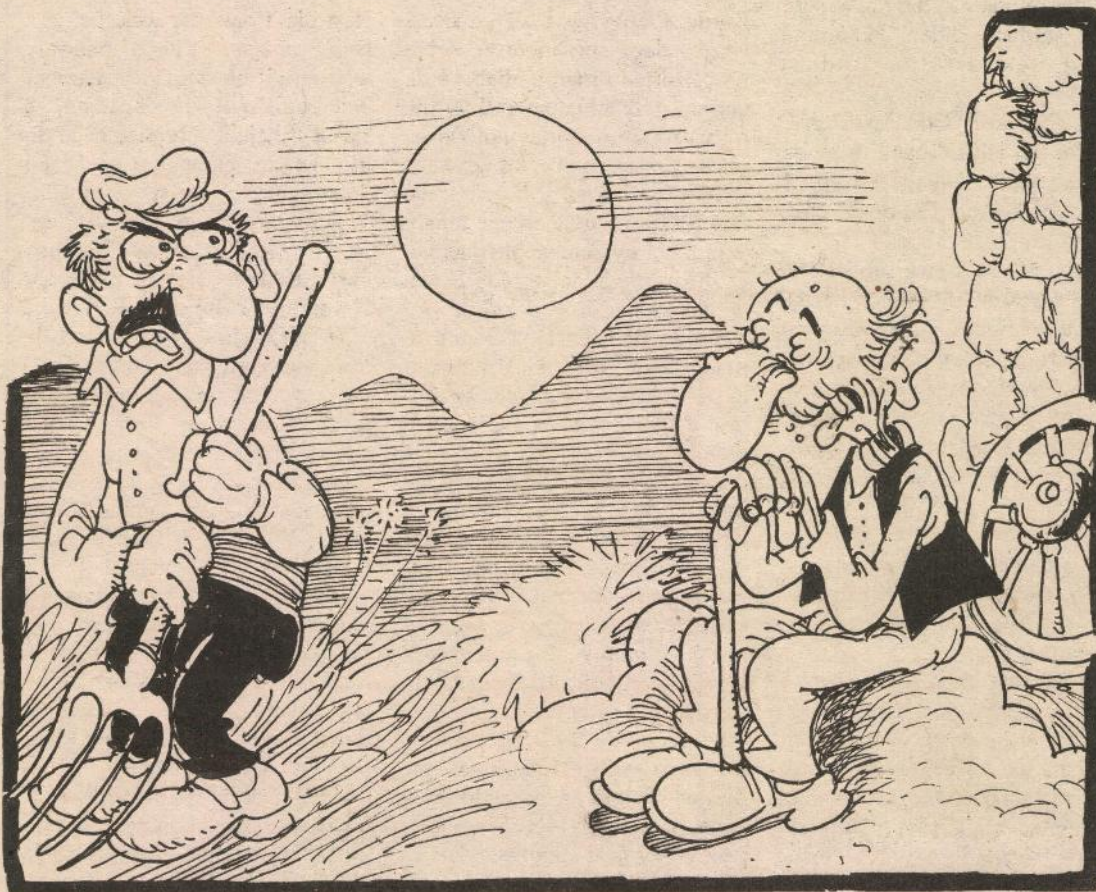
azmên didit. Çavên wî gelek qels bûne. Kurik bûye xort. Êdî ew kar û barê malê dike.

Sibehekê xort rahişte nîr û halet. Berê xwe da nav wê zeviyê. Bavê wî got: "Kurê min ezê jî bi te re bêm. Bêhna min di mal de teng dibe." Xort got: "Were...Lê dîsa li min nebe bar." Got: "Na lawo na. Ez nabim bar."

Xort cotê xwe girê da û dest bi cot kir, zilam bi wezîna gopalê xwe, xwe gihande bin dara behîvê û rûnişt. Çavê wî hema tefsiland ku tiştêkî wa li serê darê daniye. Bang kire kurê xwe. Got: "Kurê min ew çi ye li serê vê darê?" Kurik bi zirt got: "Ma tu kor î? Teyr e, teyr." Zilâm deng nekir. Xort xeta xwe bire serî û vegeyriya serseda bavê xwe. Zilâm dîsa got: "Lawo te got ew çi ye li serê darê? "Xort bi hêrs got: "Ezê vê misasê li patika serê wî bidim ha... Ma tu kerr î? Ne mi got teyr e teyr... Ez bi vî re ketime belayê lo..."

Elî Mêrdîni

Bav û kur

Hebû nebû, li gundekî mêr, jinek û kurekî wan î şeş-heft salî. Ji ber ku kurekî bi tenê bû, gelekî rû dabûnê û bi delalî mezin kiribûn.

Sibehekê zû, zilâm bang li pîreka xwe kir û gotê: "Ka hermet, nîr û haletê min derîne. Ezê herim cot." Pîrek rabû. Nîr û halet deranî û herdu ga berdane hewşê. Zilam rabû, taştê xwar. Nîr û haletê xwe avête milê xwe. Gayê xwe dane ber xwe û berê xwe da nav zeviyê. Kurê wî jî da dû, got: "Ezê jî bi te re werim." Zilâm dilê wî nehîşt. Got: "Were lawo..."

Gihane nav zeviyê. Zilâm cotê xwe girê da û dest bi cotê xwe kir. Kurik li ber sersedê li binê dara behîvê rûniştiye. Ji xwe re bi axê dilîze. Malikan ji ax û keviran çêdike. Dît ku tiştêkî hat û li serê darê danî. Bang kire bavê xwe, got: "Wa yabo! Ka were ev çi ye?" Bavê wî hat, got: "Kurê min, ew teyr e." Zilam li cot vegeyriya. Çaxê ku xeta xwe anî sersedê, kurik dîsa got: "Yabo ev çi

ye?" Got: "Lawe min, ew teyr e, teyr..." Zilâm cotê xwe berdewam kir. Çaxê xeta xwe vegeyrand û giha sersedê, kurik dîsa got:

"Yabo! Te got ev çi ye?" Zilâm bi nermayî got: "Berxikê min, ew teyr e, teyr..." Kurik got: "Yabo de careke din bibêje." Bav: "Delalê

min, ew teyr e." Cotê xwe qedandin û vegeyriyan maşê.

Salan da dû sala. Zilam pîr bû. Hew bêjengek ji

